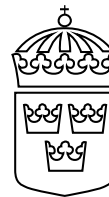

Regeringens proposition

2024/25:138

Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden

Prop.
2024/25:138

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 13 mars 2025

Ulf Kristersson

Niklas Wykman
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

En bidragande orsak till problem med överskuldssättning bland vissa svenska hushåll är att marknaden för konsumtionslån har vuxit i snabb takt under de senaste åren. Tendensen drivs på av den tekniska utvecklingen. Enkel tillgång till lån över internet har ökat under senare år och bidrar till att skapa osunda konsumtionsmönster.

Konsumentkreditinstitut är företag som driver verksamhet med konsumentkrediter och som har lägre krav på kapital och organisation än banker. Konsumentkreditinstitutens lån utmärker sig i flera avseenden jämfört med bankernas. De har till dominerande del en avsevärt högre ränta än den ränta bankerna ger. Deras låntagare utgörs i hög omfattning av unga människor med låga inkomster. Deras låntagare får också i väsentligt högre grad än bankers låntagare betalningspåminnelser, inkassokrav och skulder hos Kronofogdemyndigheten.

För att stärka konsumentskyddet, motverka överskuldssättning och skapa en jämnare spelplan för aktörer på konsumentkreditmarknaden föreslås i propositionen att

- lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphävas
- bara ett svenskt eller utländskt kreditinstitut ska få driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	8
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	10
2.5	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	11
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter	11
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal	14
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2025:000) om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	19
3	Ärendet och dess beredning	22
4	Rättslig reglering.....	23
5	Verksamhet med konsumentkrediter ska kräva tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse.....	28
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	51
7	Konsekvensanalys.....	53
8	Författningskommentar.....	60
8.1	Förslaget till lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter	60
8.2	Förslaget till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)	61
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.	61
8.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	62
8.5	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	63
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter	64
8.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal	65
8.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2025:000) om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	69

Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden	71	Prop. 2024/25:138
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	72	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	89	
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	90	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	107	
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2025			111

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2025:000) om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphöra att gälla.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
2. Den upphävda lagen gäller till utgången av juli 2026 för företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller som undantogs från tillståndsplikt enligt den lagen. Om ett sådant företag före utgången av juli 2026 har gett in en ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse till Finansinspektionen, gäller dock den upphävda lagen för det företaget till dess att ansökan har prövats slutligt.

2.2 Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Härigenom föreskrivs att 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelse och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, utländska företag som avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter* och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*.

Bestämmelser om användningen av uppgifter om betalningsförsummelse och kreditmissbruk finns även i 7 §.

Föreslagen lydelse

5 a §²

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelse och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § lagen om verksamhet med bostadskrediter*.

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

² Senaste lydelse 2020:1109.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
 2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser 12 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som bedriver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som bedriver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. för kreditförvaltare 5 kap. 5 och 6 §§ lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och

14. för clearingbolag 1 kap. 2 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

11. för företag som bedriver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

12. för kreditförvaltare 5 kap. 5 och 6 §§ lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och

13. för clearingbolag, 1 kap. 2 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Prop. 2024/25:138 2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297)
om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska införas en ny paragraf, 1 kap. 7 a §, och närmast före 1 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Konsumentkrediter

7 a §

Bara ett svenskt eller utländskt kreditinstitut får driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter, om inte annat är särskilt föreskrivet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
 2. Lagen tillämpas dock inte på företag som driver sin verksamhet med stöd av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

2.5 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2024/25:138

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap. 5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditförvaltare eller företag som driver verksamhet enligt *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter* eller *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*.

3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditförvaltare eller företag som driver verksamhet enligt *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för uppgifter som förekommer i ett ärende enligt den upphävda *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter*.

2.6 Förslag till lag om ändring i *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 7 §§ *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter* ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 1 §

Denna lag gäller yrkesmässig verksamhet med kreditgivning,

Denna lag gäller yrkesmässig verksamhet med kreditgivning,

¹ Senaste lydelse 2024:122.

Prop. 2024/25:138 kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter till konsumenter. kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter och överbrygningskrediter till konsumenter.

Bestämmelser om bostadskrediter finns också i konsumentkreditlagen (2010:1846).

7 §

I denna lag avses med

1. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet eller ett annat utländskt organ som har utsetts av ett annat land enligt bolånedirektivet,

2. *bolånedirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *filial*: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även en utländsk kreditgivares eller kreditförmedlares etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

5. *hemland*: det land där en kreditförmedlare är upptagen i ett register över kreditförmedlare enligt bolånedirektivet,

6. *kreditgivare*: den som lämnar bostadskredit,

7. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, representerar *tio* procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

8. *rådgivning*: personliga rekommendationer till en konsument om bostadskreditavtal,

9. *utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES*: en fysisk eller juridisk person som är upptagen i ett register över kreditförmedlare i ett annat land inom EES enligt bolånedirektivet.

7. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, representerar *10* procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

9. *utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES*: en fysisk eller juridisk person som är upptagen i ett register över kreditförmedlare i ett annat land inom EES enligt bolånedirektivet, och

10. *överbrygningskredit*: en kredit som har en obestämd löptid eller ska återbetalas inom 12 månader och som tas av en konsument som en tillfällig finansieringslösning under övergången till ett annat finansiellt arrangemang, i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller motsvarande rätt

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 och 6 §§, 2 kap. 4, 5 och 7 §§ och 4 kap. 3 § lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

I denna lag avses med

bostadskreditinstitut: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter eller av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 35 i direktiv 2014/17/EU när det bedriver verksamhet i det landet,

bostadskreditinstitut: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter eller av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 35 i *Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avses bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010* när det bedriver verksamhet i det landet,

2. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

3. *hemland*: det land där en kreditförvaltare, en kreditförvärvare, en representant eller en låntagare har hemvist eller registrerat säte eller, om aktören enligt sin nationella rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor,

4. *konsumentkreditinstitut*: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 20 i direktiv 2008/48/EG när det bedriver verksamhet i det landet,

5. *kreditförvaltare*: en juridisk person med tillstånd att inom ramen för sin näringsverksamhet inom EES bedriva kreditförvaltning för

4. *kreditförvaltare*: en juridisk person med tillstånd att inom ramen för sin näringsverksamhet inom EES bedriva kreditförvaltning för

en kreditförvärvares räkning av ett nödlidande kreditavtal,

6. kreditförvaltning: att vidta en eller flera av följande åtgärder när det gäller ett nödlidande kreditavtal:

a) indrivning av betalning från en låntagare för en kreditförvärvares räkning,

b) omförhandling av villkor med en låntagare enligt en kreditförvärvares instruktioner,

c) hantering av en låntagares klagomål, och

d) hantering av information till en låntagare om den fordran som är förfallen till betalning, om avgifter eller om förändring av ränta,

7. kreditförvärvare: en fysisk eller juridisk person som inte är ett kreditinstitut och som inom ramen för sin näringsverksamhet förvärvar ett nödlidande kreditavtal,

8. kreditinstitut: detsamma som kreditinstitut och utländskt kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

9. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse, representerar *tio* procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

10. mindre företag: ett företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro, eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år,

11. nödlidande kreditavtal: ett kreditavtal som har ingåtts av ett kreditinstitut, eller en kreditgivares rättigheter enligt ett sådant kreditavtal, som klassificeras som en nödlidande exponering enligt artikel 47a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

en kreditförvärvares räkning av ett nödlidande kreditavtal,

5. kreditförvaltning: att vidta en eller flera av följande åtgärder när det gäller ett nödlidande kreditavtal:

a) indrivning av betalning från en låntagare för en kreditförvärvares räkning,

b) omförhandling av villkor med en låntagare enligt en kreditförvärvares instruktioner,

c) hantering av en låntagares klagomål, och

d) hantering av information till en låntagare om den fordran som är förfallen till betalning, om avgifter eller om förändring av ränta,

6. kreditförvärvare: en fysisk eller juridisk person som inte är ett kreditinstitut och som inom ramen för sin näringsverksamhet förvärvar ett nödlidande kreditavtal,

7. kreditinstitut: detsamma som kreditinstitut och utländskt kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

8. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse, representerar *10* procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

9. mindre företag: ett företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro, eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år,

10. nödlidande kreditavtal: ett kreditavtal som har ingåtts av ett kreditinstitut, eller en kreditgivares rättigheter enligt ett sådant kreditavtal, som klassificeras som en nödlidande exponering enligt artikel 47a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

12. representant: en fysisk eller juridisk person som företräder en kreditförvärvare från ett land utanför EES och som har hemvist eller registrerat säte, eller, om representanten enligt nationell rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor, inom EES,

13. tillhandahållare av kreditförvaltnings tjänster: en fysisk eller juridisk person som för en kreditförvaltares räkning utför kreditförvaltningsverksamhet, och

11. representant: en fysisk eller juridisk person som företräder en kreditförvärvare från ett land utanför EES och som har hemvist eller registrerat säte, eller, om representanten enligt nationell rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor, inom EES,

12. tillhandahållare av kreditförvaltnings tjänster: en fysisk eller juridisk person som för en kreditförvaltares räkning utför kreditförvaltningsverksamhet,

13. utländskt konsument-kreditinstitut: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 20 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG när det bedriver verksamhet i det landet, och

14. värdland: ett annat land inom EES än hemlandet där en kreditförvaltare har etablerat en filial eller utför kreditförvaltning.

6 §

För verksamhet som bedrivs av ett kreditinstitut gäller endast 2 kap. 1, 2 och 9 §§ samt 4 kap. 3 §. För verksamhet som bedrivs av ett konsumentkreditinstitut eller ett bostadskreditinstitut gäller endast 2 kap. 9 § och 4 kap. 3 §.

För verksamhet som bedrivs av ett kreditinstitut gäller endast 2 kap. 1, 2 och 9 §§ samt 4 kap. 3 §. För verksamhet som bedrivs av ett bostadskreditinstitut eller ett utländskt konsumentkreditinstitut gäller endast 2 kap. 9 § och 4 kap. 3 §.

Lagen gäller inte för förvaltning som utförs av ett företag som har tillstånd eller har registrerats enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Lagen gäller inte heller för verksamhet i ett annat EES-land än Sverige som motsvarar verksamhet enligt andra stycket eller för verksamhet som bedrivs av ett investeringsbolag som har auktoriserats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag). Lagen gäller dock om investeringsbolaget har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar.

2 kap.

4 §

En kreditförvärvare vars hemland är ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett konsumentkreditinstitut* eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en konsument. Detta krävs dock inte om kreditförvärvaren är en sådan kredithanterare.

En kreditförvärvare vars hemland är ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en konsument. Detta krävs dock inte om kreditförvärvaren är en sådan kredithanterare.

5 §

En kreditförvärvare vars hemland inte är ett EES-land ska skriftligen utse en representant för sig. Representanten ansvarar för kreditförvärvarens skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Kreditförvärvaren ska så snart som möjligt informera Finansinspektionen om sin och representantens identitet och adress.

Kreditförvärvaren ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett konsumentkreditinstitut* eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en fysisk person eller ett mindre företag. Detta krävs dock inte om representanten är en sådan kredithanterare.

Kreditförvärvaren ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en fysisk person eller ett mindre företag. Detta krävs dock inte om representanten är en sådan kredithanterare.

7 §

En kreditförvärvare som utser en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett konsumentkreditinstitut* eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning ska informera Finansinspektionen om identiteten på och adressen till kreditförvärvaren och den som har utsetts senast den dag då kreditförvaltningen inleds.

En kreditförvärvare som utser en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning ska informera Finansinspektionen om identiteten på och adressen till kreditförvärvaren och den som har utsetts senast den dag då kreditförvaltningen inleds.

Finansinspektionen ska i förekommande fall så snart som möjligt överlämna informationen till den behöriga myndigheten i värdlandet, i det EES-land där krediten beviljades och i kreditförvaltarens hemland.

4 kap.**3 §**

En kreditförvärvare som har förvärvat ett nödlidande kreditavtal från en annan kreditförvärvare ska, i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form, ge låntagaren tydlig information om

1. den överlåtelse som har ägt rum och vilket datum den skedde,
2. kreditförvärvarens identitet och kontaktuppgifter,
3. identiteten på och kontaktuppgifterna till den som har utsetts att bedriva kreditförvaltningen och att den utsedda kreditförvaltaren har tillstånd att bedriva sådan förvaltning,
4. vart låntagaren kan vända sig för att få mer information från kreditförvärvaren eller den som har utsetts att bedriva kreditförvaltningen,
5. hur stor skuld låntagaren har vid den tidpunkt då informationen lämnas, med uppgift om vad som utgör kapital, ränta och avgifter,
6. att överlåtelsen inte påverkar vilken lagstiftning som är tillämplig på kreditavtalet och kreditförvaltningen, och
7. namn på och kontaktuppgifter till den behöriga myndigheten i låntagarens hemland som låntagaren kan anmäla brister till.

Informationen ska lämnas innan någon skuldindrivning sker. Därutöver ska informationen lämnas på låntagarens begäran. Information enligt första stycket 5 ska även lämnas vid alla efterföljande kontakter med låntagaren. Om en ny kreditförvaltare senare utses ska kreditförvärvaren ge låntagaren information enligt första stycket 3.

Om en kreditförvärvare har utsett en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett konsumentkreditinstitut* eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning ska den som utsetts ge låntagaren informationen.

Om en kreditförvärvare har utsett en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning ska den som utsetts ge låntagaren informationen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
 2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:000) om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Prop. 2024/25:138

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

dels att 1 kap. 2 § i stället för lydelsen enligt lagen (2025:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:67 *Föreslagen lydelse*

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet enligt lagen (1996:1006) om viss finansiell verksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet som betalningsinstitut enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet som registrerad betaltjänstleverantör enligt lagen om betaltjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet *med konsumentkrediter* enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, 11. verksamhet enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

12. verksamhet *med bostadskrediter* enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, 12. verksamhet *som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster* enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag

13. verksamhet som

och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, om företaget är en juridisk person som är etablerad i Sverige,

13. verksamhet som leverantör av kryptotillgångstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1114 av den 31 maj 2023 om marknader för kryptotillgångar och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010 samt direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/1937,

a) leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, om företaget är en juridisk person som är etablerad i Sverige,

b) leverantör av kryptotillgångstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1114 av den 31 maj 2023 om marknader för kryptotillgångar och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010 samt direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/1937,

14. verksamhet som fastighetsmäklare eller fastighetsmäklarföretag med särskild registrering för hyresförmedling eller fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516),

15. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatte-rådgivare),

21. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22, eller

24. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre lydelse av 1 kap. 2 § gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

3 Ärendet och dess beredning

En orsak till problem med överskuldssättning bland vissa svenska hushåll är att marknaden för konsumtionslån har vuxit i snabb takt de senaste åren. Enkel tillgång till krediter över internet har ökat under senare år och bidrar till att skapa osunda konsumtionsmönster. Krediter som ges av företag som omfattas av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter (ibland kallade snabblåneföretag) utmärker sig här i flera avseenden jämfört med krediter som ges av kreditinstitut (banker). Snabblåneföretagens krediter har till dominerande del en avsevärt högre ränta än den ränta bankerna ger. Snabblåneföretagens kredittagare utgörs i stor omfattning av unga människor med låga inkomster. Nära hälften av alla kredittagare med en inkomst under 15 000 kronor före skatt per månad har krediter hos snabblåneföretagen. Snabblåneföretagens kredittagare får också i väsentligt högre grad än bankers kredittagare betalningspåminnelser, inkasso-krav och skulder hos Kronofogdemyndigheten.

Mot denna bakgrund har promemorian Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden tagits fram inom Finansdepartementet. I den föreslås att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphävas. Det föreslås samtidigt att det ska krävas tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse för att lämna eller förmedla krediter till konsumenter. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Finansdepartementet (Fi2024/01078).

I propositionen behandlas promemorians förslag.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 30 januari 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet kan inte tillstyrka förslaget i den del som gäller kreditförmedlare.

Regeringen följer delvis Lagrådets förslag och synpunkter, som behandlas i avsnitt 5 och författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissen görs även vissa språkliga och redaktionella ändringar.

Kreditgivare på konsumentmarknaden

På konsumentkreditmarknaden förekommer i huvudsak tre slag av kreditgivare:

- banker och kreditmarknadsföretag (kreditinstitut),
- bostadskreditinstitut, och
- konsumentkreditinstitut.

Nedan redogörs översiktligt för de krav som ställs på respektive kreditgivares verksamhet.

Kreditinstitut

Kreditinstitut utgörs av banker och kreditmarknadsföretag, dvs. företag som har tillstånd att driva bankrörelse respektive finansieringsrörelse. Med bankrörelse avses rörelse i vilken det ingår betalningsförmedling via generella betalsystem och mottagande av medel som efter uppsägning är tillgängliga för fordringsägaren inom högst 30 dagar. Med finansieringsrörelse avses rörelse i vilken det ingår näringsverksamhet som har till ändamål att ta emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten och lämna kredit, ställa garanti för kredit eller i finansieringssyfte förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande (1 kap. 3–5 §§ lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse, förkortad LBF). En bank behöver inte särskilt tillstånd för att driva finansieringsrörelse (2 kap. 3 § LBF).

Kreditinstitut omfattas av högt ställda krav med såväl systemstabilitets- säkrande som konsumentskyddssäkrande funktion. Dessa krav finns i lagen om bank- och finansieringsrörelse och i andra författningar som gäller för verksamheten och innebär t.ex. att det ställs krav på kapital och organisation enligt regelverket om kapitaltäckning och krav som grundar sig i det särskilda regelverket för hantering av kreditinstitut i finansiell kris, s.k. resolution (se t.ex. lagen [2014:968] om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, lagen [2014:966] om kapitalbuffertar och lagen [2015:1016] om resolution). Hit räknas även regelverket för insättningsgarantin (se lagen [1995:1571] om insättningsgaranti). Regleringen av kreditinstitut är i hög grad harmoniserad inom EU.

Av lagen om bank- och finansieringsrörelse följer att ett kreditinstitut ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. Ett kreditinstitut ska särskilt se till att dess kreditrisker, marknadsrisker, operativa risker och andra risker sammantagna inte medför att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras. För att uppfylla detta krav ska institutet åtminstone ha metoder som gör det möjligt att fortlöpande värdera och upprätthålla ett kapital som till belopp, slag och fördelning är tillräckligt för att täcka arten och nivån på de risker som det är eller kan komma att bli exponerat för. Institutet ska utvärdera dessa metoder för att säkerställa att de är heltäckande (6 kap. 2 § LBF). Av reglerna om hantering av krediter och

Prop. 2024/25:138 övriga engagemang följer bl.a. att en kredit endast får beviljas om förpliktelserna enligt kreditavtalet på goda grunder kan förväntas bli fullgjorda (8 kap. 1 §).

I Finansinspektionens föreskrifter finns utförliga krav som gäller kreditinstitutens kreditgivning och hantering av kreditrisker (Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2018:16] om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag). Dessa omfattar krav på kreditprövning. Kraven innebär bl.a. följande. Ett kreditinstituts kreditprövning ska baseras på väldefinierade kriterier. Den ska göras på ett underlag som ger en god bild av kredittagarens återbetalningsförmåga, ställda säkerheter och andra kreditriskreduceringar. Kreditprövningen ska göras framåtblickande, med utgångspunkt i tillgänglig historik (4 kap. 1 och 4 §§). Ett kreditinstitut ska säkerställa att de som fattar ett kreditbeslut har tillräcklig erfarenhet och kreditkompetens med hänsyn till kreditens storlek, risknivå och kreditvillkor. Vidare ska ett kreditinstitut från styrelse till handläggare upprätthålla en riskkultur som säkerställer att företaget upprätthåller en gemensam och sund syn på styrning, hantering och kontroll av kreditrisker. Alla kreditbeslut ska fattas i enlighet med en sådan sund riskkultur (2 kap. 4 § och 5 kap. 1 §). Ett kreditinstitut ska ompröva samtliga krediter minst en gång om året. En omprövning ska göras oftare för krediter med förhöjd risk. Omprövningen ska ha ett framåtblickande perspektiv med utgångspunkt i tillgänglig historik. Omprövningen ska ske individuellt när det krävs enligt företagets interna regler, och med hänsyn tagen till kreditens storlek och bedömd risknivå. En individuell omprövning ska göras på ett underlag som ger en god bild av kredittagarens återbetalningsförmåga samt av ställda säkerheter och andra kreditriskreduceringar (6 kap. 1–3 §§).

Finansinspektionen har tillsyn över kreditinstitut och kan ingripa vid överträdelse av de regler som gäller för verksamheten (13 och 15 kap. LBF).

Bostadskreditinstitut

Bostadskreditinstitut är en etablerad benämning på företag som driver yrkesmässig verksamhet med kreditgivning och kreditförmedling i fråga om bostadskrediter till konsumenter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter (LVB). Tillstånd kan ges till ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening, ett svenskt försäkringsföretag eller motsvarande utländskt företag. Kreditinstitut är undantagna från kravet på tillstånd enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter (1 kap. 2 § och 2 kap. 1 och 7 §§ LVB).

För verksamheten gäller vad som kan beskrivas som i huvudsak ett krav på att verksamheten ska drivas på ett sunt sätt; bostadskreditinstitut ska handla hederligt, rättvist, transparent och professionellt, med beaktande av konsumentens rättigheter och intressen. Verksamheten ska grunda sig på information om konsumentens förhållanden och särskilda krav samt rimliga antaganden om de risker för konsumenten som kan komma att uppstå under kreditavtalets löptid (4 kap. 1 § LVB). Kraven kompletteras genom Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2016:29) om verksamhet med bostadskrediter, om bl.a. riktlinjer för utlåning,

ersättningssystem, riktlinjer för värdering av bostad som säkerhet och krav på kunskap och kompetens hos personalen (3 kap. 2, 5, 7 §§ och 5 kap).

Finansinspektionen har tillsyn över bostadskreditinstitut och kan ingripa vid överträdelse av de regler som gäller för verksamheten (6 kap. LVB).

Konsumentkreditinstitut

Konsumentkreditinstitut (ibland kallade snabbblåneföretag) är den vedertagna benämningen på företag som driver yrkesmässig verksamhet som består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter (konsumentkrediter) enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (LVK), som trädde i kraft den 1 juli 2014. Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter infördes i huvudsak för att låta verksamhet med snabbblån till konsumenter bli tillståndspliktig i stället för att som tidigare endast ha varit registreringspliktig enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.

För att yrkesmässigt driva verksamhet med konsumentkrediter krävs tillstånd av Finansinspektionen. Tillstånd får ges till ett svenskt aktieföretag, en svensk ekonomisk förening eller motsvarande utländskt företag (4 § och 6–11 §§ LVK). Från tillståndsplikt undantas vissa företag som redan verkar med tillstånd från Finansinspektionen, såsom kreditinstitut och bostadskreditinstitut (5 § LVK).

Som krav på verksamheten gäller i huvudsak ett sundhetskrav (12 § LVK). Sundhetskravet innebär att konsumentkreditinstitut ska upprätthålla en sådan kvalitetsnivå i sin verksamhet att allmänhetens förtroende för konsumentkreditmarknaden kan upprätthållas (prop. 2013/14:107 s. 51–53).

I Finansinspektionens föreskrifter finns vissa kompletterande regler som anger vilka krav ett företag måste uppfylla för att verksamheten ska anses sund enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter (Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2014:8] om viss verksamhet med konsumentkrediter). Av dessa regler följer att ett konsumentkreditinstitut inte får låta rörlig ersättning till anställda eller styrelseledamöter påverkas av hur många krediter som beviljats eller av det totala kreditbeloppet som beviljats. Från denna regel kan dock Finansinspektionen bevilja undantag (5 kap. 6 och 8 §§). I övrigt innehåller Finansinspektionens föreskrifter krav på att ett konsumentkreditinstitut ska fastställa interna regler för kreditgivning. De interna reglerna ska innehålla uppgifter om

- beslutsnivåer inom företaget för att bevilja krediter och under vilka förutsättningar en kredit får beviljas,
- kreditlimiter,
- företagets rutin för villkorsändringar i ett kreditavtal,
- vilka uppgifter om beviljade krediter som ska rapporteras till företagets styrelse,
- företagets rutin för att utföra kreditprövning enligt konsumentkreditlagen.

Dessa krav på interna regler innehåller just endast krav på att sådana ska finnas, men kraven innehåller inget närmare om innebörden av dessa

Prop. 2024/25:138 interna regler. I övrigt ska de interna reglerna innehålla uppgifter om hur ett kreditärende ska dokumenteras, hur företaget avser att hantera förfallna krediter och hur beviljade krediter ska bevakas och följas upp. Kraven i dessa avseenden ges visst närmare innehåll i Finansinspektionens föreskrifter. De är dock även här allmänt hållna. När det gäller skyldighet att följa upp beviljade krediter anges t.ex. endast att ett konsumentkreditinstitut ska ha system och rutiner för att bevaka och följa upp enskilda kreditärenden, att institutet om det behövs ska justera bedömningen av kredittagarens återbetalningsförmåga och riskutvecklingen. Vidare att institutet även ska ha system för att följa upp dess totala kreditexponering och löpande rapportera om riskutvecklingen till företagets styrelse (5 kap. 1–7 §§).

Finansinspektionen utövar tillsyn över konsumentkreditinstitut och kan ingripa mot institut vid överträdelser av de regler som gäller för verksamheten (16–32 §§ LVK), framför allt sundhetskravet i 12 § LVK. Finansinspektionen utövar också tillsyn över konsumentkreditinstitutens kreditprövningar enligt 12 § konsumentkreditlagen (2010:1846), se nedan.

Konsumentkreditlagen

För kreditinstitut, bostadskreditinstitut och konsumentkreditinstitut är även konsumentkreditlagen relevant. Lagen gäller kredit som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument, med vissa undantag. Lagen gäller också kredit som lämnas eller erbjuds en konsument av någon annan än en näringsidkare, om krediten förmedlas av en näringsidkare som ombud för kreditgivaren (1 §). Den nuvarande konsumentkreditlagen har ersatt en tidigare konsumentkreditlag från 1992 (SFS 1992:830). Den nuvarande lagen infördes för att genomföra EU:s direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 (2008 års konsumentkreditdirektiv), som syftar till att underlätta framväxten av en väl fungerande inre marknad för konsumentkrediter.

Konsumentkreditlagen innehåller bestämmelser om bl.a. information, marknadsföring, kreditprövning, ångerrätt och rätt till förtidsbetalning gällande konsumentkrediter. Hösten 2023 antog EU ett nytt konsumentkreditdirektiv som medför att flera av bestämmelserna i konsumentkreditlagen behöver ses över. En utredning har lämnat förslag på hur direktivet ska genomföras i svensk rätt (Ett nytt konsumentkreditdirektiv SOU 2024:69).

En näringsidkare ska enligt konsumentkreditlagen iaktta god kreditgivningssed i sitt förhållande till konsumenten. Näringsidkaren ska därvid ta till vara konsumentens intressen med tillbörlig omsorg och ge de förklaringar som konsumenten behöver (6 §). Kravet på god kreditgivningssed har överförts från 1992 års lag. Att det innefattar att ge de förklaringar som konsumenten behöver har lagts till i lagen som en följd av EU:s konsumentkreditdirektiv (prop. 2009/10:242 s. 52 och 53).

I förarbetena till 1992 års lag framhålls som del av innebörden av begreppet god kreditgivningssed följande (prop. 1991/92:83 s. 106 och 107): ”Kreditgivaren måste agera med utgångspunkt från att kreditavtal ofta har stor betydelse för kundens ekonomiska förhållanden och därför är

känsligare från konsumentsynpunkt än de flesta andra avtal. [...] I kreditgivarens ansvar ligger bl.a. att försöka medverka till att privatpersoner inte skuldsätter sig på ett sätt som är alltför långtgående i betraktande av deras inkomster och övriga ekonomiska förhållanden. Det innebär att kreditgivaren, om krediten inte är ringa, normalt måste göra en seriös kreditprövning innan kredit lämnas.” 1992 års lag hade ursprungligen inte något självständigt krav på kreditprövning. Ett sådant krav tillkom 2004 och finns även i konsumentkreditlagen (12 §). Bestämmelsen i konsumentkreditlagen har sin grund i 2008 års konsumentkreditdirektiv.

Kravet i konsumentkreditlagen på att iaktta god kreditgivningssed är främst avsett som en markering av kreditgivarens ansvar och ska utgöra en grundval för lagens mer konkreta regler och en utfyllande norm för tolkning (prop. 1991/92:83 s. 32, 33 och 106). De mer konkreta regler i lagen som främst berörs är kravet på kreditprövning (12 §) och kravet på måttfullhet vid marknadsföring (6 a §).

Konsumentverket och Finansinspektionen har i allmänna råd bland annat preciserat sin syn på innebörden av begreppet god kreditgivningssed i olika hänseenden och på kravet på kreditprövning (Konsumentverkets allmänna råd om konsumentkrediter [KOVFS 2020:1] respektive Finansinspektionens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden [FFFS 2023:20]).

Sedan 2018 innehåller konsumentkreditlagen särskilda krav för s.k. högkostnadskrediter, dvs. krediter med en effektiv ränta som minst uppgår till referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med ett tillägg av 30 procent och som inte huvudsakligen avser kreditköp (t.ex. fakturaköp) eller är en bostadskredit (2 §). Kraven innebär i huvudsak ett rätetakt för dessa krediter, tillsammans med kostnadstak, en särskild upplysning vid marknadsföring av kreditavtal och begränsningar när det gäller möjligheten att förlänga och refinansiera en kredit (7 b, 19 a, 19 b och 36 a §§). Riksdagen har nyligen antagit regeringens förslag i propositionen Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning (prop. 2024/25:17). Reglerna, som träder i kraft den 1 mars 2025, innebär bl.a. att ränte- och kostnadstaket får ett bredare tillämpningsområde och att rätetaket sänks från 40 till 20 procent utöver gällande referensränta.

Ansvaret för tillsynen enligt konsumentkreditlagen är delat mellan Konsumentverket och Finansinspektionen. Uppdelningen innebär en huvudregel om tillsynsansvar för Konsumentverket, med undantag för verksamhet som står under Finansinspektionens tillsyn. Det innebär att samtliga kreditgivare på konsumentmarknaden – omfattande kreditinstitut, bostadskreditinstitut och konsumentkreditinstitut – står under Finansinspektionens tillsyn såvitt avser de näringsrättsliga bestämmelserna i konsumentkreditlagen. Konsumentverket har dock tillsynsansvar även gällande dessa kreditgivare avseende konsumentkreditlagens marknadsrättsliga bestämmelser, dvs. bestämmelser om marknadsföring, om information som ska lämnas till konsumenterna innan ett kreditavtal ingås och om avtalsvillkor för konsumentkrediter (prop. 2022/23:9 s. 12–15). Myndigheterna ska samverka med varandra i utövandet av det delade tillsynsansvaret (15 § förordningen [2023:910] med instruktion för Finansinspektionen och 6 § 2 förordningen [2009:607] med instruktion för Konsumentverket).

Vid kreditinstituts, bostadskreditinstituts eller konsumentkreditinstituts överträdelse av konsumentkreditlagen får Finansinspektionen ingripa enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om verksamhet med bostadskrediter, och lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

5 Verksamhet med konsumentkrediter ska kräva tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse

Regeringens förslag: Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphävas.

Bara ett svenskt kreditinstitut (bank eller kreditmarknadsföretag) eller ett utländskt kreditinstitut ska få driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter. Kravet ska dock inte gälla för verksamhet med konsumentkrediter som drivs med stöd i särskild författning.

Bostadskreditinstitut ska få fortsätta att ge överbrygningskrediter.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian finns inget förslag om att bostadskreditinstitut också i fortsättningen ska kunna lämna överbrygningskrediter.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Advokatfirman Lindahl KB, American Express, Brixo AB, Creditsafe, Dun & Bradstreet, Finansbolagens Förening, Fondbolagens förening, Klarna bank, Svenska Kreditföreningen, Sveriges advokatsamfund och Swedish FinTech Association avstyrker förslaget i dess helhet.

Enklare.se, Lendo AB, Lånekoll (Consector AB), Sambla Group, Zensum, Zmarta och UC AB avstyrker förslaget såvitt avser förmedlare av konsumentkrediter.

Konkurrensverket efterfrågar mer analys om förslagets effekter på andra närliggande marknader. *Finansinspektionen, Konsumentverket, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Inkasso, Svenska Bankföreningen* och *Sveriges konsumenter* efterfrågar mer analys om effekterna av förslaget om att även förmedling av konsumentkrediter ska kräva tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Finansinspektionen anser att tillämpningsområdet för tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse behöver utvidgas för att undvika kringgåenden. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det inte framgår om avsikten med förslaget är att åstadkomma någon ändring av det undantagna området i förhållande till det som gäller i dag. Finansinspektionen och Konsumentverket efterfrågar att de ska ges samma möjlighet till informationsutbyte vid tillsyn enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse som i dag finns vid tillsyn enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Kommerskollegium anser att det inte går att utesluta att förslaget är anmälningspliktigt till Europeiska kommissionen medan *Regeledet*

efterfrågar ett klargörande om förslaget går längre än vad som det som krävs som minimum enligt EU-rätten på området.

Svensk Handel efterfrågar ett klargörande om det kommer att vara möjligt för ett företag utan tillstånd att ingå ett avtal om avbetalningsköp och sedan överlåta kreditavtalet till en kreditgivare, samt om det kommer att vara möjligt för ett företag utan tillstånd att förmedla en kredit avseende ett köp hos företaget.

Fondbolagens förening efterfrågar ett klargörande avseende förslagets inverkan på förutsättningarna för alternativa investeringsfonder att lämna lån till konsumenter.

Hypoteket, Konkurrensverket, Stabelo och Söderberg & Partners anser att det bör fortsätta vara möjligt för bolåneinstitut att ge s.k. överbrygningskrediter och handpenninglån.

Spelbranschens Riksorganisation och *Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG)* efterfrågar ett lånestoppregister.

Skälen för regeringens förslag

Problem med konsumtionskrediter bland svenska hushåll

De senaste åren har konsumtionskrediterna vuxit i snabb takt och cirka 400 000 personer har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Kronofogdemyndigheten bedömer att antalet personer med en långvarig oförmåga att betala sina skulder uppgår till cirka 250 000 personer. En bidragande orsak till överskuldssättningen är att marknaden för konsumtionskrediterna har vuxit i snabb takt under de senaste åren. Tendensen drivs på av den tekniska utvecklingen, där bl.a. snabb tillgång till krediter över internet har ökat under senare år vilket bidrar till att skapa osunda konsumtionsmönster. Problemet med överskuldssättning har inte bara samhälls-ekonomiska effekter i form av bl.a. produktions- och skattebortfall samt kostnader inom socialförsäkringssystemen, rättsväsendet och sjukvården, eller effekter för ett enskilt hushålls privatekonomi, utan kan också vara stigmatiserande och leda till psykisk ohälsa (betänkandet Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldssättning, SOU 2023:38, s. 24).

Konsumentkreditinstitutens kreditgivning och kredittagargrupper

Det finns ett sjuttiotal konsumentkreditinstitut i Sverige, dvs. företag som har fått tillstånd av Finansinspektionen att driva verksamhet som består i att lämna eller förmedla konsumentkrediter.

Konsumentkreditinstituten driver verksamhet av varierande art och beskaffenhet. Av Finansinspektionens företagsregister att döma är det ett femtiotal institut som driver verksamhet som består i att lämna konsumentkrediter, ett tjugotal institut som driver verksamhet som består i att förmedla konsumentkrediter och en handfull institut som driver verksamhet som består i att såväl lämna som förmedla konsumentkrediter.

Flera konsumentkreditinstitut har inte egna webbplatser. Av befintliga webbplatser att döma

- är vissa institut verksamma inom e-handel och konsumentkreditverksamheten är underordnad den huvudsakliga verksamheten,

- ingår vissa institut i koncerner som driver finansiell verksamhet av olika slag,
- ingår vissa institut i internationella företagsgrupper,
- driver ett flertal institut sin konsumentkreditverksamhet under ett varumärke på en för varumärket anpassad webbplats utan närmare information om institutet,
- driver vissa institut verksamhet som består i att samla en konsumenters olika krediter i form av en och samma kredit (ofta kallat ”samlingslån”) hos institutet i syfte att – som det får förstås – minska de månatliga utgifterna för krediterna (med förlängd löptid).

Kreditgivare lämnar ofta stora krediter under lång tid och små krediter under kortare tid. I det senare fallet har krediten i allmänhet en högre ränta. Det finns också kreditgivare som lämnar krediter till kredittagare som i allmänhet innebär en större risk för kreditgivaren, t.ex. kredittagare med låga inkomster eller tidigare betalningsanmärkning. Räntorna på dessa krediter är i allmänhet högre i syfte att kompensera för risken vid kreditgivningen. Många kreditgivare ägnar sig också åt att omvandla krediter med kortare löptid och högre ränta till lån med längre löptid. Detta innebär typiskt sett att kredittagarens periodiska kostnader minskar men att den totala kostnaden för krediten ökar.

Enligt Finansinspektionens rapport Svenska konsumtionslån 2022 står krediter utan säkerhet (blancokrediter) för cirka 50 procent av den samlade volymen av konsumtionskrediter, men endast för 6 procent av antalet kredittagare. Av kreditgivare verksamma på konsumentkreditmarknaden är det framför allt konsumentkreditinstitut som lämnar blancokrediter till mindre nominella belopp med hög ränta. Medianstorleken på blancokrediter från konsumentkreditinstitut är 6 000 kronor. Medianräntan för konsumentkreditinstitutens lämnade blancokrediter är 39 procent, vilket sticker ut bland övriga kreditgivare. Det kan jämföras med medianräntan på blancokrediter från kreditinstitut med särskild inriktning på konsumentkrediter är 6,7 procent.

Konsumentkreditinstituten har störst andel blancokredittagare med en inkomst under 15 000 kronor per månad före skatt – nära hälften av dessa har krediter hos konsumentkreditinstituten. Detta kommer även till uttryck i att konsumentkreditinstituten har en stor andel av unga kredittagare – drygt hälften av kredittagarna är under 25 år.

Den grupp av krediter till mindre nominella belopp men med hög ränta som utmärker konsumentkreditinstitutens kreditgivning används i hög grad för att lösa tidigare krediter. I rapporten Svenska konsumtionslån 2022 har detta angetts som syftet för nära 60 procent av blancokrediterna upp till 10 000 kronor. Att kredittagare använder krediter för att lösa befintliga krediter kan vara ett tecken på att de aktivt söker bättre lånevillkor för sina befintliga krediter, till en lägre ränta. Men om kredittagaren väljer en längre löptid för att sänka sin månadsbetalning så påverkas totalkostnaden för krediten. Om kredittagaren samtidigt utökar sina krediter kan det vara ett tecken på skulduppbyggnad som i förlängningen kan leda till betalningsproblem.

Enligt Finansinspektionens och Kronofogdemyndighetens analys Långgivarens betydelse för betalningsproblem och skuld hos Kronofogden (FI-

analys nr 35) är det vanligt att konsumentkreditinstitutet överlåter sina krediter. Andelen överlåtna krediter motsvarar 40 procent av nya krediter och 20 procent av de samlade krediterna. För kreditinstitutet motsvarar andelen överlåtna krediter cirka 5 procent. Det hänger sannolikt ihop med att konsumentkreditinstitut oftare säljer krediter där kredittagaren har betalningssvårigheter jämfört med övriga långivargrupper.

Oavsett varför en kreditgivare säljer krediter vidare så bryter det kopplingen mellan kreditgivning och hanteringen av krediten. Nästan alla betalningsförelägganden där krediten har sitt ursprung från ett konsumentkreditinstitut kommer från en annan sökande än kreditgivaren. Kredittagare hos konsumentkreditinstitut får oftare påminnelser och inkassokrav och därmed extra kostnader jämfört med dem som beviljas krediter från andra kreditgivare. Enligt FI-analys nr 35 och rapporten Svenska konsumtionslån 2022 får cirka 30 procent av konsumentkreditinstitutens kredittagare betalningspåminnelser jämfört med cirka 5 procent för storbankernas kredittagare och cirka 17 procent får inkassokrav jämfört med cirka 1–2,5 procent för storbankernas kredittagare. Konsumentkreditinstitutens kredittagare uppvisar också tidiga tecken på betalningsproblem i större utsträckning än övriga kreditgivargrupper. Cirka 17 procent av konsumentkreditinstitutens kredittagare får ett inkassokrav inom fem månader från tidpunkten då krediten gavs. Krediter som överlämnas till Kronofogdemyndigheten motsvarar cirka 3 procent av konsumentkreditinstitutens kreditgivning jämfört med cirka 0,1–0,2 procent av storbankernas.

Den största gruppen av kredittagare som inte kan betala av sina krediter i takt med att de förfaller till betalning är enligt rapporten Svenska konsumtionslån 2022 unga kredittagare med låga inkomster. Cirka 8 procent av kredittagare under 25 år får ett inkassokrav inom fem månader. Motsvarande andel av kredittagare över 25 år är cirka 5,5 procent.

Konsumentkreditinstitutens kreditprövningar

Enligt rapporten Svenska konsumtionslån 2022 och FI-analys nr 35 finns skillnader mellan olika kreditgivares kreditprövningar. Ju större kredit, desto noggrannare kreditprövning. Det innebär att kreditinstitut i allmänhet gör mer noggranna kreditprövningar jämfört med konsumentkreditinstitut. För krediter på mindre än 5 000 kronor, alltså en nivå där konsumentkreditinstitutet dominerar som kreditgivare, har kreditgivarna i över 90 procent av fallen inte gjort en KALP-beräkning (kvar att leva på-beräkning).

Överrepresentationen av kredittagare med låga inkomster och betalningssvårigheter hos konsumentkreditinstitutens kunder kan vara ett uttryck för att dessa kredittagare får betalningssvårigheter på grund av sina konsumtionskrediter hos konsumentkreditinstitutet och att det finns brister i konsumentkreditinstitutens kreditprövningar. En sådan ordning skulle i sin tur kunna vara ett uttryck för att vissa konsumentkreditinstitut affärsmodeller bygger på att medvetna kreditförluster ska täckas med mycket höga räntor, dvs. att det finns institut som på ett mer systematiskt sätt lämnar krediter till konsumenter som inte har ekonomiska förutsättningar att betala av sina krediter.

Prop. 2024/25:138 Finansinspektionen har även pekat på att maktbalansen mellan långgivare och förmedlare de senaste åren har förskjutits till förmedlarens fördel, vilket bl.a. tagit sig uttryck i att avtalen mellan förmedlarna och kreditgivarna i vissa fall begränsar kreditgivarnas möjlighet att hämta in ytterligare information från konsumenten som är av betydelse för kreditgivningen, och att förmedlarna ställer krav på en viss beviljandegrad hos långgivare för att de fortsatt ska få låna förmedlade till sig (Finansinspektionens Konsumentskyddsrapport 2023).

Konsumentkreditinstitutens marknadsföring och offentliggörande av information

Också vissa konsumentkreditinstituts marknadsföring på olika webbplatser – egna eller gemensamma för flera institut – väcker frågor om det finns brister i institutens kreditprövningar, dvs. om vissa instituts marknadsföring är ett uttryck för att det finns institut som på ett mer systematiskt sätt lämnar krediter till konsumenter som inte har ekonomiska förutsättningar att betala av sina krediter.

Ett institut marknadsför sina krediter som ”förskottslön” och krediterna löper fram till tidpunkten för löneutbetalning. I marknadsföringen förekommer uttryck som ”Är det för långt kvar till lön?” ”Är det slut på pengar i plånboken [...]?” ”Din arbetsgivare behöver inte veta om det.” Det kan vara svårt att frigöra sig från intrycket att en sådan marknadsföring vänder sig till ett kollektiv av kredittagare – unga kredittagare med låga inkomster – som i viss utsträckning saknar kreditvärdighet.

Ett stort antal institut anger uttryckligen i sin marknadsföring att de inte använder UC AB för kreditupplysningar (”ingen UC”, ”utan UC” eller dylikt). UC AB är Sveriges största rikstäckande kreditupplysningsföretag. Det framstår som uppenbart att en sådan marknadsföring vänder sig till ett kollektiv av kredittagare som vill kunna ta konsumtionskrediter utan att deras kreditvärdighet hos de stora kreditinstituten påverkas genom att förfrågningar registreras hos UC AB.

Ett konsumentkreditinstitut är bokföringsskyldigt enligt bokföringslagen (1999:1078) och ska avsluta sin löpande bokföring med en årsredovisning, som ska offentliggöras i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554). En årsredovisning ska innehålla förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, noter och revisionsberättelse. I stort sett inga av instituten offentliggör årsredovisningarna på sina webbplatser. Det innebär att det är svårt för en konsument som vill skapa sig en mer neutral bild av ett instituts verksamhet att göra det. T.ex. när det gäller verksamhetsinriktning och affärsmodell, ledning och organisation samt ägarförhållanden, finansiering samt vinst eller förlust och ekonomisk ställning, inbegripet hur stor andel av tillgångarna som utgörs av fordringar i form av konsumentkrediter.

Av de cirka 70 konsumentkreditinstitut som i dag är verksamma i Sverige, har ett trettiotal tillstånd som konsumentkreditförmedlare. Konsumentkreditinstitut som förmedlar krediter står i dag för en stor del av marknadsföringen av konsumentkrediter. Konsumentverket har under senare tid uppmärksammat bristande måttfullhet i förmedlares marknadsföring, t.ex. genom aggressiv telefonförsäljning av krediter.

Kraven för att driva verksamhet med konsumentkrediter behöver skärpas

Den nu beskrivna utvecklingen ger vid en samlad bedömning skäl att överväga att införa strängare krav för att driva sådan verksamhet med konsumentkrediter som konsumentkreditinstituten ägnar sig åt.

Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter bör upphävas

Det är viktigt att konsumenter har tillgång till ett brett utbud av krediter på konsumentkreditmarknaden. Det skapar förutsättningar för valfrihet och bra service till låga priser. Samtidigt är det angeläget att konsumentskyddet på konsumentkreditmarknaden är starkt.

Den nuvarande ordningen på konsumentkreditmarknaden innebär att konsumenter, med bortseende från bostadskrediter, i huvudsak kan välja att ansöka om krediter hos kreditinstitut (dvs. banker och kreditmarknadsföretag) och konsumentkreditinstitut. När lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter infördes gjordes bedömningen att det var motiverat att införa ett krav på tillstånd för konsumentkreditinstitut men att det med utgångspunkt i den analys av snabbblånemarknaden som företagits inför förslaget om den nya lagen inte framstod som motiverat att reglera konsumentkreditinstitut under samma stränga krav som gäller enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse för kreditinstitut (prop. 2013/14:107 s. 41).

Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter har nu varit i kraftdrygt tio år. Under den tiden har den tekniska utvecklingen gjort snabba krediter tillgängliga och format konsumtionsmönster och affärsmodeller på ett sätt som inte helt kunde förutses vid lagens införande. Det finns i dag ett sjuttioal konsumentkreditinstitut i Sverige. I undersökningar och analyser som Finansinspektionen har genomfört sedan lagens tillkomst sticker konsumentkreditinstituten ut när det gäller andel kredittagare som får inkassokrav samt skulder som överlämnas till Kronofogdemyndigheten. Konsumentkreditinstituten erbjuder krediter till väsentligt högre ränta än andra typer av institut och lämnar krediter i större utsträckning än andra institut till konsumenter som inte har en tillräckligt god återbetalningsförmåga för att beviljas denna typ av krediter. Med hänsyn till problemen med överskuldssättning i Sverige, vilka har ökat i omfattning sedan lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter infördes, finns det anledning att överväga om regleringen fyller sitt syfte. Lagen har inte nämnvärt vare sig bidragit till att stärka konsumenternas ställning på kreditmarknaden eller till en ökad sund konkurrens enligt avsikten med lagen.

I förarbetena till lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter anförs att betydelsen av näringsrättslig reglering ökat ”på senare tid [...] som ett led i konsumentskyddet” (prop. 2013/14:107 s. 42). Med denna utgångspunkt infördes näringsrättsliga regler i lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter med en utformning avsedd att vara särskilt anpassad för en verksamhet inriktad på konsumentkrediter. Utformningen för att nå avsedd nivå av konsumentskydd representerar en avvägning utifrån den ytterligare utgångspunkten att de näringsrättsliga kraven inte borde ställas lika högt som för vanliga kreditinstitut enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. I praktiken har detta skapat en situation med vanliga kreditinstitut som, utifrån kraven i lagen om bank- och finan-

Prop. 2024/25:138 sieringsrörelse och de affärsmodeller dessa är anpassade för, har mindre incitament att ägna sig åt den typ av överskuldssättningsdrivande verksamhet som i stället har visat sig bli utmärkande för konsumentkreditinstituten, under förutsättningarna i lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter innebar ursprungligen ett steg mot ökad näringsrättslig reglering för verksamhet med konsumentkrediter i syfte att styra verksamheten, så som den dittills yttrat sig, mot sundare former. Det saknas anledning att se denna ändring till tydligare näringsrättsliga ramar för verksamhet med konsumentkrediter som ett steg i fel riktning. Erfarenheterna av tiden efter lagens tillkomst talar dock för att dessa ramar bör läggas på samma nivå som för vanliga kreditinstitut.

Den huvudsakliga motiveringen till att upphöra med en särreglering för verksamhet med konsumentkrediter som är mindre betungande än för vanliga kreditinstitut, är att minska förekomsten av den typ av överskuldssättningsdrivande kreditgivning som konsumentkreditinstituten ägnar sig åt. De negativa effekterna av denna verksamhet – för samhället i stort och för de enskilda kredittagare som hamnar i ekonomiska svårigheter på grund av den – har visat sig bli mer omfattande än som kunde förutses vid lagens införande. Att minska utbudet av krediter som ges med villkor utformade utan nödvändig hänsyn till kredittagarens återbetalningsförmåga framstår mot denna bakgrund som i sig önskvärt. Att värna ett brett utbud av krediter bör bara ske till den del utbudet utgör del av en sund konkurrens. Den reglering som infördes genom lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter har inte varit tillräcklig för att åstadkomma detta.

Advokatfirman Lindahl KB, American Express, Brixo AB, Creditsafe, Dun & Bradstreet, Finansbolagens Förening, Fondbolagens Förening, Klarna bank, Sveriges advokatsamfund och Swedish FinTech Association – som avstyrker förslaget i dess helhet – anser att andra åtgärder än ökade näringsrättsliga krav vore mer ändamålsenliga för att komma till rätta med problem med överskuldssättning såsom sänkt räntetak och sänkt kostnadstak för konsumentkrediter.

Den konsumentskyddande regleringen av konsumentkrediter finns bl.a. i bestämmelser som tar sikte på förhållandet mellan kreditgivare och konsument (såsom tak för den ränta och de kostnader som får tas ut för dessa) och i bestämmelser om information och om hur krediterna får marknadsföras. Den finns också i bestämmelser om vilka företag som får ägna sig åt yrkesmässig verksamhet med konsumentkrediter. Enligt regeringens uppfattning måste förutsättningarna för ett effektivt konsumentskydd bedömas utifrån en samlad bild av dessa olika regeltyper och hur de samverkar.

Med en fortfarande relativt låg tröskel för att ge sig in som aktör på konsumentkreditmarknaden har det öppnats möjligheter för många företag som med förhållandevis liten risk kan göra förtjänster på osund kreditgivning. Som *Finansinspektionen* påpekar innebär de låga kraven en konkurrensfördel för konsumentkreditinstitut jämfört med kreditinstitut. Den begränsade risken avser delvis vad dessa företag faktiskt kan komma att förlora i fråga om t.ex. återkallelse av tillstånd för verksamheten, men också risken att verksamheten överhuvudtaget blir föremål för aktiva tillsynsåtgärder. Att bättre förutsättningar för en sådan tillsyn skapas är

nödvändigt för en sund kreditgivning. Som Finansinspektionen anför gör de låga kraven på konsumentkreditinstitut det svårt för inspektionen att bedriva en effektiv tillsyn över dessa.

Därtill kommer att ett effektivt genomslag för en sund kreditgivning knappast framstår som uppnåeligt med en stor mängd kreditgivare vars affärsmodell utgår från att ligga omkring gränsen för vad som är lagligen tillåtet. Exempelvis är det alarmerande att den krets av kreditgivare på konsumentmarknaden som i dag har de lägsta kraven för tillstånd, dvs. konsumentkreditinstituten, tillämpar en medianränta på 39 procent. Även med ett sänkt räntetak om 20 procent utöver gällande referensränta, som börjar gälla den 1 mars 2025, är det inte ett önskvärt scenario att konsumentkreditinstitutens nya medianränta lägger sig precis under detta tak – som utgör en absolut yttersta gräns för hur hög krediträntan och dröjsmålsräntan får vara (se prop. 2024/25:17 s. 17). Sveriges advokatsamfund anser att det måste ifrågasättas att konsumentkreditinstituten kompenserar för den högre risk det innebär att ge krediter till kredittagare med sämre återbetalningsförmåga genom att ge krediter med påtagligt högre ränta än kreditinstituten. Regeringen anser tvärtom att detta samband mot bakgrund av vad som redogörs för ovan framstår som klart.

Med hänsyn till de skillnader som råder mellan kreditinstitutens och konsumentkreditinstitutens konsumentkreditgivning är det tydligt att de näringsrättsliga förutsättningarna för verksamhet med konsumentkrediter har stor betydelse för hur denna verksamhet drivs, och att högre krav för tillstånd återspeglar sig i en sundare kreditgivning. Ett skärpt krav för tillstånd till verksamhet med konsumentkrediter är en nödvändig del av regeringens samlade åtgärder för att komma till rätta med problemen med osund konsumentkreditgivning och överskuldssättning hos svenska konsumenter.

Fondbolagens förening anser att syftet med förslaget – att minska överskuldssättningen – bättre kan uppnås genom en förstärkning av krav på kapital och organisation i kombination med en riskbaserad tillsyn. Regeringen konstaterar att detta huvudsakligen är vad förslaget innebär. Som *Konkurrensverket* påpekar innebär även lika krav för företag som erbjuder konsumentkrediter en jämnare spelplan vilket är ägnat att ha positiva effekter för konkurrensen på konsumentkreditmarknaden.

Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter bör därför upphävas. I stället bör den verksamhet med konsumentkrediter som i dag omfattas av denna lag som utgångspunkt drivas enligt de förutsättningar som gäller för kreditinstitut.

Denna utgångspunkt bör också gälla i förhållande till övriga finansiella företag som i dag är undantagna från tillståndsplikt enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter enbart på grund av att de har tillstånd enligt annan reglering (5 §). Det rör sig t.ex. om företag som har tillstånd enligt lagen (2010:751) om betaltjänster, lagen (2011:755) om elektroniska pengar och lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

När lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter infördes ansågs det bära för långt att dessa företag skulle behöva tillstånd enligt den lagen för att, utöver den verksamhet som företagen bedriver enligt redan erhållna tillstånd, också få driva särskild verksamhet med konsumentkrediter (prop. 2013/14:107 s. 45, se även prop. 2015/16:197 s. 120). Detta synsätt gör sig

Prop. 2024/25:138 dock inte på samma sätt gällande i förhållande till de höga krav som gäller för kreditinstitut och som enligt vad som redogörs för ovan bör gälla för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter. Att låta nu undantagna företag fortsätta verksamhet med konsumentkrediter vid sidan om sin huvudsakliga verksamhet på grundval av befintliga tillstånd och samtidigt i övriga fall kräva tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse skapar möjligheter att kringgå det nya kravet och riskerar därmed att underminera syftet med den föreslagna lagändringen.

Konsumentkreditinstitut och andra företag som vill fortsätta att driva sådan verksamhet med konsumentkrediter som i dag omfattas av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter bör därför ansöka om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse.

Spelbranschens Riksorganisation och *ATG* efterfrågar ett lånestoppregister. Regeringen anser att frågan inte kan behandlas inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Finansinspektionen och *Konsumentverket* efterfrågar att den möjlighet till informationsutbyte mellan myndigheterna som finns enligt förordningen (2014:397) om viss verksamhet med konsumentkrediter även bör gälla vid tillämpning av lagen om bank- och finansieringsrörelse. Regeringen anser att frågan bör behandlas i annat sammanhang.

Bostadskreditinstitut bör kunna fortsätta att ge överbrygningskrediter för förvärv av bostad

Bostadskreditinstitut har tillstånd till verksamhet med bostadskrediter till konsumenter enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter. Lagen genomför, tillsammans med särskilda regler om bostadskrediter i konsumentkreditlagen, Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 (bolånedirektivet).

Bostadskreditinstitut kan i dag även ge s.k. överbrygningskrediter. En överbrygningskredit är definierat i bolånedirektivet som ”ett kreditavtal som antingen har obestämd löptid eller som ska återbetalas inom 12 månader, som används av konsumenten som en tillfällig finansieringslösning under övergången till ett annat finansiellt arrangemang för den fasta egendomen” (artikel 4.23). Denna typ av kredit kan t.ex. användas av en köpare av en bostad om pengarna som ska finansiera köpet är bundna i den gamla bostaden, som ännu inte sålts då köpeskillingen för den nya bostaden ska betalas. Om en kredit ges under dessa förutsättningar och är förenad med säkerhet i t.ex. en bostadsfastighet så behandlas den i svensk rätt som en bostadskredit, dvs. som en sådan kredit som bolåneinstitut får hantera inom ramen för sin verksamhet (2 § konsumentkreditlagen och 1 kap. 1 § LVB). Om en överbrygningskredit inte ges med sådan säkerhet faller den inte in under definitionen av en bostadskredit. Det rättsliga stödet för ett bolåneinstitut att ge en överbrygningskredit i det fallet ligger i att krediten omfattas av tillämpningsområdet för lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter, där ett bolåneinstitut är undantaget från tillståndsplikt enligt den lagen (5 §).

Hypoteket, Konkurrensverket, Stabelo och *Söderberg & Partners* anser att det också i förordningen bör vara möjligt för bostadskreditinstitut att ge och förmedla överbrygningskrediter och handpenningsslån. Som skäl för detta anför dessa remissinstanser att det skulle innebära en stor

konkurrensnackdel för bostadskreditinstitut om de inte skulle kunna erbjuda bostadsköpare denna typ av krediter och att dessa krediter inte är förknippade med sådana risker för överskudsättning som skulle motivera att de omfattades av kravet på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Regeringen instämmer i dessa synpunkter. Det bör därför anges i lag att bostadskreditinstitut har rätt att ge och förmedla överbrygningskrediter inom ramen för sitt tillstånd enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter.

Vid genomförandet av bolånedirektivet diskuterades om ett handpenningsslån utan säkerhet kan sägas omfattas av den EU-rättsliga definitionen av en överbrygningskredit, som genomförs i konsumentkreditlagen (prop. 2015/16:197 s. 69). Oavsett om ett handpenningsslån utan säkerhet ska anses utgöra en kredit som tas i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till fastighet m.m. – dvs. en bostadskredit (2 § konsumentkreditlagen) – eller om den ska anses utgöra en överbrygningskredit, kommer det alltså vara möjligt för ett bostadskreditinstitut att ge och förmedla handpenningsslån med stöd av lagen om verksamhet med bostadskrediter i och med att det där kommer att framgå att ett bostadskreditinstitut ska ha rätt att ge och förmedla bostadskrediter och överbrygningskrediter. Den kvarstående frågan, som alltså redan väcktes i samband med genomförandet av bolånedirektivet, är om ett handpenningsslån ska omfattas av de särskilda reglerna som gäller för bostadskrediter i konsumentkreditlagen, eller inte. Som konstaterades vid genomförandet av bolånedirektivet får frågan avgöras i rättstillämpningen (samma prop. s. 69).

Bara kreditinstitut och utländska kreditinstitut bör få driva verksamhet med konsumentkrediter

Avsikten med förslaget är att den verksamhet som konsumentkreditinstitut bedriver i fortsättningen ska bedrivas av kreditinstitut.

För att åstadkomma en ordning där tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse blir en förutsättning för att driva verksamhet med konsumentkrediter behöver lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävas samtidigt som det införs ett krav på att endast kreditinstitut får driva sådan verksamhet.

Att lämna kredit är enligt gällande rätt del av sådan näringsverksamhet som utgör finansieringsrörelse (1 kap. 4 § LBF). Den verksamhet med krediter som nu föreslås bli föremål för tillståndskrav enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse bör omfatta samma typ av näringsverksamhet med krediter som avses i gällande bestämmelse om finansieringsrörelse, såvitt avser lämnande av kredit till konsumenter. Det innebär att de överväganden som ligger till grund för innebörden av kreditgivning enligt denna bestämmelse såvitt avser konsumentkrediter också är relevanta för frågan om vilken kreditgivning till konsumenter som ska omfattas av tillståndsplikt (prop. 2002/03:139 s. 214–221). Det innebär bl.a. att sådan verksamhet som inte bedrivs regelmässigt eller endast utgör en obetydlig del av företagets rörelse inte bör omfattas av krav på tillstånd, vilket, liksom i bestämmelsen om finansieringsrörelse, bör komma till uttryck genom att det anges att verksamheten ska ha till ”ändamål” att lämna kredit. För att rörelsen ska anses ha viss verksamhet till ändamål ska det

Prop. 2024/25:138 vara fråga om verksamhet med såväl varaktighet och omfattning som regelbundenhet. Det bör även krävas att verksamheten har ett självständigt syfte. Annan verksamhet, såsom när ett företag inom handeln erbjuder anstånd med betalning, är inte tillståndspliktig. Frågan om en verksamhet är tillståndspliktig får avgöras från fall till fall med utgångspunkt i rekvisitet "näringsverksamhet med ändamål" (jfr samma prop. s. 220, 221, 512 och 513; jfr också prop. 2013/14:107 s. 45).

Svensk Handel efterfrågar ett klargörande om förslaget innebär att det blir möjligt för ett företag utan tillstånd att ingå ett avbetalningsköp med en konsument för att därefter överlåta kreditavtalet till en kreditgivare. Det tillståndspliktiga området enligt förslaget avser att lämna eller förmedla krediter. Att överlåta rätten enligt ett kreditavtal som ingåtts inom ramen för ett avbetalningsköp omfattas inte. Däremot kan en sådan överlåtelse aktualisera krav på tillstånd för inkassoverksamhet, se 2 § inkassolagen (1974:182). För nödlidande kreditavtal är även lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal tillämplig. Frågan om överlåtelse av fordringar behandlas även i avsnitt 6.

Finansinspektionen anser att tillämpningsområdet för tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse behöver utvidgas för att minska risken för kringgåenden. Finansinspektionen anför att förslaget innebär att det krävs tillstånd som kreditinstitut om näringsverksamheten har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter och att det i sin tur innebär att sådan verksamhet som endast utgör en obetydlig del av företagets rörelse inte omfattas av krav på tillstånd. Finansinspektionen anför att en yrkesmässigt bedriven verksamhet som drivs i vinstsyfte dock träffas av tillståndsplikten i lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter även om den utgör en obetydlig del av företagets rörelse. Finansinspektionen uppfattar detta som att tillämpningsområdet kommer att bli snävare i lagen om bank- och finansieringsrörelse än i lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter och att detta öppnar upp för möjlighet till kringgåenden, t.ex. genom att lägga in verksamheten i ett större icke-finansiellt företag. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anser att det inte framgår om avsikten med förslaget är att åstadkomma någon ändring av det undantagna området i förhållande till det som gäller i dag.

Enligt förarbetena till lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter kan verksamhet med konsumentkrediter träffas av tillståndskrav enligt denna lag även om den är av mindre omfattning i relation till företagets totala verksamhet. Avgörande för tillståndsplikten bör i stället vara om verksamheten drivs yrkesmässigt. Yrkesmässigheten bör bedömas utifrån t.ex. antalet transaktioner, verksamhetens varaktighet och med ledning av de belopp som kreditgivningen avser (prop. 2013/14:107 s. 46).

Enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse aktualiserar verksamhet fråga om tillstånd om det rör sig om näringsverksamhet som har till ändamål att bl.a. lämna kredit (1 kap. 4 § LBF). I propositionen med förslag till lagen om bank- och finansieringsrörelse nämns att det ska vara fråga om verksamhet med såväl varaktighet och omfattning som regelbundenhet, och att verksamheten ska ha ett självständigt syfte. I propositionen hänvisas vidare till äldre förarbeten, som avseende samma rekvisit ("näringsverksamhet som har till ändamål att") talar om att det ska vara fråga om en yrkesmässigt bedriven verksamhet som utmärks av självständighet, viss regelbundenhet och varaktighet, samt i regel av

vinstsyfte (prop. 2002/03:139 s. 220 och 221). I propositionen nämns också att verksamhet som inte bedrivs regelmässigt eller endast utgör en obetydlig del av företagens rörelse inte omfattas. Såväl förarbetena till lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter som till lagen om bank- och finansieringsrörelse betonar att en prövning om verksamheten är tillståndspliktig får göras från fall till fall (prop. 2002/03:139 s. 221 respektive prop. 2013/14:107 s. 46).

Regeringen har svårt att se någon motsättning i sak i vad som sägs som vägledning i fråga om verksamhetens karaktär i förhållande till tillståndsplikten i förarbetena till lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter respektive till lagen om bank- och finansieringsrörelse. Att det i förarbetena till lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter anges att antalet transaktioner, verksamhetens varaktighet och de belopp som kreditgivningen avser är av betydelse för vad som ska anses vara tillståndspliktig verksamhet talar emot att även verksamhet i sådan liten omfattning att den kan anses obetydlig nödvändigtvis skulle vara tillståndspliktig enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Förutsättningarna för tillståndspliktig verksamhet såsom de beskrivs i förarbetena till lagen om bank- och finansieringsrörelse bör därför knappast innebära nya möjligheter till kringgåenden eller på annat sätt vara olämpliga som vägledning för vad som ska utgöra tillståndspliktig verksamhet med konsumentkrediter.

Begreppet kreditinstitut enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse avser endast svenska kreditinstitut (1 kap. 5 § 10). Möjligheten att driva verksamhet med konsumentkrediter bör emellertid gälla även för utländska kreditinstitut under de förutsättningar som gäller för utländska kreditinstitut att verka i Sverige enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse (4 kap). Med att driva näringsverksamhet avses i det här sammanhanget såväl att driva verksamhet genom filial i Sverige som att från utlandet erbjuda och tillhandahålla tjänster som består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter i Sverige utan att inrätta filial här.

Kravet på tillstånd bör gälla om inte annat är föreskrivet. Det innebär att sådan verksamhet som omfattar konsumentkrediter och som bedrivs av andra än kreditinstitut inte ska kräva tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse i den utsträckning verksamheten med konsumentkrediter är tillåten i den för dem tillämpliga lagstiftningen (jfr 2 kap. 3 § första stycket 3). Det innebär t.ex. att verksamhet med bostadskrediter (och överbrygningskrediter, se ovan) enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter inte behöver tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Ytterligare exempel är kredit som beviljas inom ramen för tillhandahållande av betaltjänster enligt 3 kap. 6 § lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen), t.ex. genomförande av betalningstransaktioner, om medlen täcks av en betaltjänstanvändares kreditutrymme (genom t.ex. kreditkort), och lån till konsumenter inom ramen för pantbanksverksamhet enligt 3 § pantbankslagen (1995:1000). Dock bör det alltså inte längre vara tillåtet för t.ex. bostadskreditinstitut eller betalningsinstitut att ägna sig åt annan verksamhet med konsumentkrediter än vad som är särskilt reglerat för dessa aktörer.

American Express anför att ett upphävande av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter väsentligt skulle förändra förutsättningarna för företaget att verka i Sverige, vilket skulle vara oproportionerligt be-

Prop. 2024/25:138 tungande och innebära en minskad konkurrens inom kreditkortssektorn till förmån för redan stora aktörer. American Express anser att eftersom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 (betaltjänstdirektivet) för närvarande är föremål för översyn på EU-nivå, så bör utländska betalningsinstitut i vart fall få åtminstone fram till juli 2027 på sig att uppfylla eventuella nya krav. *Advokatfirman Lindahl KB* anser att förslaget innebär att utländska betaltjänstleverantörer som även har tillstånd som konsumentkreditinstitut inte längre kommer att kunna erbjuda krediter inom ramen för sin gränsöverskridande verksamhet som överstiger tolv månader, utan att behöva skaffa tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Advokatfirman Lindahl KB anför att det inte är självklart att detta är förenligt med EU-rätten.

Enligt betaltjänstdirektivet får krediter som beviljas inom ramen för gränsöverskridande verksamhet i samband med en betalning (såsom kreditkortskrediter) under inga omständigheter överstiga tolv månader (artikel 18.4 b). Artikel 6 genomförs i betaltjänstlagen (3 kap. 6 § andra stycket 3).

Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter är inte tillämplig på verksamhet med konsumentkrediter som drivs med tillstånd enligt annan lag, såsom kreditkortskrediter. Eftersom lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter inte är tillämplig på verksamhet som bedrivs med stöd av betaltjänstlagen har det ingen betydelse för ett utländskt betalningsinstitut, om lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs. Lagen kan inte användas för att kringgå krav som gäller enligt betaltjänstdirektivet och dess genomförande i svensk lag, och det finns ingen möjlighet för Sverige att på nationell nivå skapa sådana möjligheter. Att betaltjänstdirektivet inklusive frågan om löptidsbegränsningen för gränsöverskridande krediter är föremål för översyn inom EU har ingen betydelse för den saken.

Fondbolagens förening efterfrågar ett klagörande avseende förslagets inverkan på förutsättningarna för alternativa investeringsfonder att lämna krediter till konsumenter. Förslaget har ingen inverkan på verksamhet med konsumentkrediter som drivs med stöd i annan författning – finns sådant stöd kommer det alltså inte krävas tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Det kan noteras att det i dag inte finns stöd i svensk rätt för alternativa investeringsfonder att lämna krediter till konsumenter. I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/927 av den 13 mars 2024 finns regler om kreditgivning från alternativa investeringsfonder. Frågan om hur dessa regler ska genomföras i svensk rätt bereds för närvarande inom ramen för Fondmarknadsutredningen (Fi 2023:13), se dir. 2023:163.

Kreditförmedling bör omfattas av krav på tillstånd för bank- och finansieringsrörelse

Flera remissinstanser – *Advokatfirman Lindahl KB*, *Creditsafe*, *Dun & Bradstreet*, *Enklare.se*, *Finansbolagens Förening*, *Fondbolagens förening*, *Klarna bank*, *Lendo AB*, *Lånekoll (Consector AB)*, *Sambla Group*, *Sveriges advokatsamfund*, *Swedish FinTech Association*, *Zensum* och *Zmarta* – avstyrker förslaget att det ska krävas tillstånd enligt lagen

om bank- och finansieringsrörelse för att förmedla konsumentkrediter. Dessa remissinstanser anser att ett krav på tillstånd som kreditinstitut vore oproportionerligt att ställa på företag som uteslutande ägnar sig åt förmedling av konsumentkrediter och att den verksamhet som förutsätts för ett tillstånd som kreditinstitut – bank- eller finansieringsrörelse – inte passar för dessa företag att ägna sig åt. De anser att ett krav på tillstånd som kreditinstitut för dessa företag kommer att minska möjligheten för konsumenter att jämföra krediterbudanden och minska konkurrensen på konsumentkreditmarknaden. Vidare ifrågasätter de att ett krav på tillstånd som kreditinstitut vore förenligt med EU:s konsumentkreditdirektiv.

Konkurrensverket efterfrågar mer analys av förslagets effekter på närliggande marknader. *Finansinspektionen*, *Konsumentverket*, *Sparbankernas Riksförbund*, *Svenska Bankföreningen*, *Svensk Inkasso*, *Svenska kreditföreningen*, och *Sveriges konsumenter* efterfrågar mer analys om effekterna av förslaget om att även förmedling av konsumentkrediter ska kräva tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Svenska kreditföreningen anser att förslaget är begränsande för kreditförmedling och att det finns en stor risk för att konsumenten inte lika lätt och tidseffektivt kan skaffa sig information om vilka konsumentkrediter som erbjuds på marknaden och att det blir svårare för konsumenten att fatta informerade beslut.

Lagrådet kan inte tillstyrka lagrådsremissens förslag att kreditförmedlarna ska omfattas av tillståndsplikt. Lagrådet förordar att frågan om förmedlarna analyseras vidare och att den, liksom också andra till den frågan kopplade delar av frågan, fortsättningsvis hanteras inom ramen för det lagstiftningsärende som går ut på att genomföra EU:s nya konsumentkreditdirektiv. Lagrådet framhåller också att förslaget kan väntas leda till att utbudet av oberoende jämförelser mellan olika kreditgivares villkor skulle minska, vilket ur ett konsumentperspektiv inte vore en önskvärd utveckling. Enligt Lagrådet är det svårt att se att förslaget skulle vara den mest verkningsfulla åtgärden för att komma till rätta med problem som har med aggressiv marknadsföring att göra. Den typen av problem hanteras naturligen i första hand genom förändringar i de regler som gäller för marknadsföring av tjänster av aktuellt slag. Lagrådet konstaterar att maktbalansen mellan kreditgivare och förmedlare kan antas komma att se annorlunda ut framöver om kreditgivning i fortsättningen, som det föreslås, endast ska få tillhandahållas av kreditinstitut. Kreditförmedlarnas påverkan på kreditgivarnas kreditprövningar och kreditbeslut kan då förväntas bli mindre. För Lagrådet framstår det slutligen som oklart vilka typer av kringgåenden det skulle kunna vara fråga om och på vilket sätt dessa skulle motverkas av de förslag som läggs fram.

Av de cirka 70 konsumentkreditinstitut som i dag är verksamma i Sverige har ett trettiotal tillstånd som konsumentkreditförmedlare. Som Finansinspektionen framhåller står konsumentkreditinstitut som förmedlar krediter i dag för en stor del av marknadsföringen av konsumentkrediter. Konsumentverket har under senare tid uppmärksammat bristande måttfullhet i förmedlares marknadsföring, t.ex. genom aggressiv telefonförsäljning av krediter. Finansinspektionen har även pekat på att maktbalansen mellan kreditgivare och förmedlare de senaste åren har förskjutits till förmedlarnas fördel, vilket bl.a. tagit sig uttryck i att avtalen mellan förmedlarna och kreditgivarna i vissa fall begränsar kreditgivarnas möjlig-

Prop. 2024/25:138 het att hämta in ytterligare information från konsumenten som är av betydelse för kreditgivningen, och att förmedlarna ställer krav på en viss beviljandegrad hos kreditgivare för att de fortsatt ska få krediter förmedlade till sig (Finansinspektionens Konsumentskyddsrapport 2023).

Visserligen innebär förmedlarnas tjänster en möjlighet för konsumenter att jämföra olika krediter. Men en förmedlares verksamhet innebär inte, i motsats till vad som just ofta framförs i förmedlarnas marknadsföring, endast en ren jämförelsetjänst. I stället innebär den oftast att förmedlaren tillgängliggör, administrerar och distribuerar krediter, dvs. i praktiken utför allt förberedande arbete innan själva kreditavtalet ingås med kreditgivaren. Förmedlarna har därför en avgörande betydelse, tillsammans med den senaste tidens tekniska utveckling, för hur lättillgängliga konsumtionskrediter har blivit, och hur de därmed ökat hos grupper som beviljas krediter på ett olämpligt sätt i förhållande till sin ekonomiska situation och återbetalningsförmåga. Inte minst gäller det fenomenet med s.k. samlingslån. Som Finansinspektionen påpekar har inspektionen vid flera tillfällen, bl.a. i inspektionens Konsumentskyddsrapport 2024, påtalat att kreditförmedlarna erbjuder konsumenter att samla sina krediter för att sänka månadskostnaderna, men med följd att totalkostnaden för krediten blir betydligt högre om löptiden samtidigt förlängs. Inspektionen har också påpekat att det finns en risk att konsumenterna inte inser detta.

Finansinspektionen efterfrågar en striktare reglering av konsumentkreditförmedlarna. Regeringen instämmer i inspektionens bedömning. Vad Finansinspektionen själv anför om möjligheterna till en effektiv tillsyn av konsumentkreditinstitut gör sig inte minst gällande i förhållande till de konsumentkreditinstitut som ägnar sig åt kreditförmedling. Med hänsyn till den avgörande roll som konsumentkreditförmedlarna intar för att tillgängliggöra, administrera och distribuera konsumentkrediter anser regeringen att det är nödvändigt att väsentligen höja kraven för tillstånd för denna verksamhet, som del i arbetet att komma till rätta med problemen på konsumentkreditområdet.

På den verksamhet som konsumentkreditinstitut bedriver ställs sedan den 1 juli 1988 samma krav, oavsett om verksamheten består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter. Syftet med den ordningen är delvis att motverka kringgåenden, t.ex. genom att kreditgivningen arrangeras i flera led med flera företag inblandade (prop. 2013/14:107 s. 45; jfr prop. 1987/88:149 s. 23). Enligt regeringens mening skapar – som *Brixo AB* påpekar – en ordning med olika krav på kreditgivning och kreditförmedling incitament för konsumentkreditinstitut att omstrukturera sin verksamhet från kreditgivning till kreditförmedling och att förskjuta tyngdpunkten i ansvarsfördelningen mellan kreditgivare och kreditförmedlare i kreditprocessen från kreditgivare till kreditförmedlare, oavsett om kreditgivaren är ett konsumentkreditinstitut eller kreditinstitut. Som *Brixo AB* framhåller kan en kreditförmedlare – i stället för att ta upp fordringarna på den egna balansräkningen – exklusivt förmedla krediter för en enskild kreditgivares räkning och ersättningen för förmedlade krediter kan, i stället för att utgöra en engångsersättning per förmedlad kredit, i princip anpassas till utvecklingen på kreditportföljen. Om det skulle fortsätta att vara möjligt att bedriva förmedlingsverksamhet med samma eller liknande krav för tillstånd som i dag, finns det en uppenbar risk för att förmedlingen fortsätter på väsentligen samma sätt som i dag,

med aggressiv marknadsföring och en inriktning av verksamheten mot grupper som redan befinner sig i ekonomiska svårigheter eller riskerar att hamna i sådana. Det finns med andra ord en stor risk för att en betydande del av den konsumentskyddande effekten av förslaget går förlorad om kraven på kreditförmedlare inte sätts på samma nivå som för kreditgivare.

Som framgår ovan är det regeringens uppfattning att den civil- och marknadsrättsliga lagstiftningen på området behöver kompletteras för att komma tillrätta med problemen med osunda kreditprocesser och över-skuldsättning hos svenska konsumenter (se avsnittet ”Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter bör upphävas”).

Några remissinstanser – Advokatfirman Lindahl KB, Creditsafe, Enklare.se, Finansbolagens Förening, Fondbolagens förening, Klarna bank, Lendo AB, Lånekoll (Consector AB), Sambla Group, Sveriges advokatsamfund, Swedish FinTech Association, Zensum, Zmarta och UC AB – anför att det är olämpligt att införa ett krav på att förmedlare ska ägna sig åt annat än kreditförmedling, och att ett krav på att dessa ska ägna sig åt kreditgivning medför att trovärdigheten för dessa företag som oberoende förmedlare sänks. Enligt Lagrådet framstår förslaget som långtgående och innebär i praktiken ett förbud mot viss verksamhet som inte innefattar kreditgivning. Detta inger enligt Lagrådet betänkligheter ur ett proportionalitetsperspektiv.

Som redogörs för ovan är frågan om vilka som ska ha tillåtelse att driva verksamhet med konsumentkrediter av stor betydelse för ett effektivt konsumentskydd. Förslaget att tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse ska krävas för att driva verksamhet med konsumentkrediter innebär att den verksamheten måste drivas i kombination med bankrörelse (1 kap. 3 §) eller som del av finansieringsrörelse (1 kap. 4 §), eller både och (2 kap. 3 §). Att förmedla kredit, t.ex. i form av konsumentkredit, nämns uttryckligen i den icke uttömmande listan i lagen om bank- och finansieringsrörelse över vad ett kreditinstitut får ägna sig åt i sin verksamhet (7 kap. 1 § andra stycket). Det finns alltså ingen motsättning i att ett företag som ägnar sig åt bank- eller finansieringsrörelse också ägnar sig åt förmedling av konsumentkrediter. Det innebär att ett kreditinstitut kan bedriva kreditförmedling vid sidan av sin kreditgivning, t.ex. att lämna bostadskrediter och förmedla andra konsumentkrediter än bostadskrediter. Det kan i det sammanhanget noteras att det i dag finns flera konsumentkreditinstitut som har tillstånd till såväl kreditgivning som kreditförmedling. Sammanfattningsvis handlar det alltså inte om något förbud mot yrkesmässig verksamhet som består i förmedling av krediter till konsumenter.

Enligt Lagrådet är de skäl som anförs i lagrådsremissen för att låta kreditförmedlare omfattas av förslaget inte helt övertygande. Enligt Lagrådet är det i vart fall inte tydligt att förslaget är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade syftet. Goda skäl kan enligt Lagrådet anföras för att skärpta krav på de företag som bedriver kreditförmedlingsverksamhet skulle vara en mindre långtgående men lika verkkningsfull åtgärd för att komma till rätta med de problem som förslaget riktar in sig på.

Kreditinstitut är de finansiella företag som har de högsta kraven för tillstånd. Kraven är, som flera remissinstanser påpekar, utformade bl.a. med hänsyn till kreditinstitutens roll i det finansiella systemet och betydelse för den finansiella stabiliteten. Som redogörs för ovan har detta

Prop. 2024/25:138 även betydelse för förutsättningarna för ett effektivt konsumentskydd. Det är regeringens bedömning att verksamhet med konsumentkrediter exklusivt bör drivas av kreditinstitut, för att inordna denna verksamhet under dessa höga krav och för att skapa en jämnare spelplan för företag som ägnar sig åt verksamhet med konsumentkrediter. Det är med denna utgångspunkt inte ett alternativ att låta vissa företag ägna sig endast åt kreditförmedling, även om detta skulle ske med i vissa avseenden höjda krav i jämförelse med i dag.

Kreditförmedling är en av de verksamheter som ett kreditinstitut får bedriva vid sidan av sin bank- eller finansieringsrörelse (7 kap. 1 § andra stycket LBF, som genomför bilaga I till direktiv 2013/36/EU). På kreditinstitut ställs stora krav på eget kapital och organisation. Motsvarande krav ställs inte på konsumentkreditinstitut. Det innebär att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter – som syftar till att skydda konsumenter – skapar förutsättningar för att skicka de företag som bedriver yrkesmässig verksamhet som består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter i två grupper som bedriver verksamhet med olika förutsättningar. Den problematik som en skiktning av företagen på kreditmarknaden skapar – konkurrens på olika villkor – gäller oavsett om kraven på kreditförmedlare skärps i förhållande till i dag. Motsvarande uppfattning ligger bakom lagen (2020:1026) om upphävande av lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet. Den innebär att inlåningsverksamhet – mottagande från allmänheten av återbetalningspliktiga medel som efter uppsägning är tillgängliga för fordringsägaren inom högst ett år – inte längre får bedrivas som en självständig verksamhet vid sidan av bank- och finansieringsrörelse (prop. 2019/20:195).

Förslaget innebär inte ett hinder för andra företag än kreditinstitut att erbjuda konsumenter jämförelsetjänster för krediter, om det inte innefattar förmedling av krediter (jfr 48 § konsumentkreditlagen). Enklare.se, Lendo AB, Zensum och Zmarta anser att det finns risk att en ökning av antalet jämförelsetjänster kommer att leda till en ökning av kringgåenden av regleringen för förmedling och i praktiken en avreglering av marknaden för konsumentkreditförmedling. Regeringen konstaterar att förslaget innebär att det blir otillåtet att bedriva förmedlingsverksamhet utan tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Om ett företag skulle bedriva förmedlingsverksamhet utan sådant tillstånd aktualiserar det fråga om ingripande mot detta företag, på samma sätt som om ett företag i dag skulle ägna sig åt förmedlingsverksamhet utan tillstånd enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Förslaget innebär alltså att kraven för att driva verksamhet med konsumentkrediter höjs, med oförändrad rätt för Finansinspektionen att ingripa mot företag som inte följer dessa krav – inte att marknaden för konsumentkreditförmedling avregleras.

Som Lagrådet framhåller bör det inte vidtas mer långtgående åtgärder än vad som är ändamålsenligt och proportionerligt för komma till rätta med de problem som finns. Regeringen gör i denna del sammanfattningsvis följande bedömning.

Det är viktigt att konsumenter har tillgång till ett brett utbud av krediter på kreditmarknaden och till låga priser. Men att värna ett brett utbud av krediter bör bara ske till den del utbudet vilar på sunda kreditprocesser. Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter – som har tillämpats i

drygt tio år – har inte har varit tillräcklig för att åstadkomma detta. I stället har lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter skapat förutsättningar för att skicka de företag som bedriver yrkesmässig verksamhet som består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter i två grupper – konsumentkreditinstitut och kreditinstitut – och de låga krav som ställs på den förra gruppen ökar risken för överskuldssättningsdrivande affärsmodeller. Det gäller också i fråga om konsumentkreditinstitut som förmedlar krediter.

Ett konsumentkreditinstitut som förmedlar krediter bedriver ingen oberoende förmedling av krediter. I stället innebär verksamheten att kreditförmedlaren – mot ersättning från den eller de kreditgivare vars krediter förmedlas – tillgängliggör, administrerar och distribuerar krediter, dvs. i praktiken utför allt förberedande arbete innan själva kreditavtalet ingås med kreditgivaren. Kreditförmedlarna – som står för en stor del av marknadsföringen av krediterna, stundtals av aggressiv karaktär – har därför en avgörande betydelse, tillsammans med den senaste tidens tekniska utveckling, för hur lättillgängliga konsumtionskrediter har blivit och ökningen av skuldsättningen hos grupper som beviljas krediter på ett olämpligt sätt i förhållande till sin ekonomiska situation och återbetalningsförmåga, särskilt i fråga om samlingslånen.

Det är visserligen kreditgivaren som ansvarar för kreditprövningen. En ordning med olika krav på kreditgivning och kreditförmedling skapar emellertid incitament för att förskjuta tyngdpunkten i ansvarsfördelningen mellan kreditgivare och kreditförmedlare i de olika stegen i kreditprocessen från kreditgivare till kreditförmedlare ytterligare, oavsett under vilka former som kreditgivningen bedrivs. Om det inte ställs samma krav på kreditförmedling som på kreditgivning, finns en stor risk för att syftet med förslaget – bl.a. att skapa förutsättningar för sunda kreditprocesser och effektiv tillsyn – går förlorat.

Höga krav skapar förutsättningar för sunda kreditprocesser och effektiv tillsyn. Förslaget innebär att kraven på konsumentkreditinstitut som förmedlar krediter ska motsvara de krav som ställs på kreditinstitut. I stället för att ta fram en ny lagstiftning som innebär att kraven för att bedriva kreditförmedling i allt väsentligt motsvarar kraven för att bedriva bank- eller finansieringsrörelse, innebär förslaget att kreditförmedlare som vill fortsätta att bedriva verksamhet ska ansöka om tillstånd till bank- eller finansieringsrörelse. En sådan ordning får visserligen till följd att en kreditförmedlare som vill fortsätta att bedriva sin verksamhet behöver omstrukturera verksamheten till bank- eller finansieringsrörelse. Det innebär i sin tur att kreditförmedlingen som utgångspunkt behöver förenas med in- och utlåning, t.ex. genom att ett kreditinstitut som lämnar bostadskrediter förmedlar konsumentkrediter. En sådan ordning utgör inte något förbud mot kreditförmedling men innebär att den överskuldssättningsdrivande kreditförmedling som konsumentkreditinstitut bedriver upphör.

Mot den ovan angivna bakgrunden anser regeringen att förslaget är en ändamålsenlig och proportionerlig åtgärd för att komma tillrätta med problemen med osunda kreditprocesser och överskuldssättning hos svenska konsumenter.

Några remissinstanser – Creditsafe, Enklare.se, Finansbolagens Förening, Fondbolagens förening, Klarna bank, Lendo AB, Lånekoll

Prop. 2024/25:138 (Consector AB), Sambla Group, Swedish FinTech Association, Zensum och Zmarta – anför att ett krav på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse för förmedling av konsumentkrediter skulle stå i strid med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2225 av den 18 oktober 2023 (konsumentkreditdirektivet). Dessa remissinstanser anför att konsumentkreditdirektivet kräver att företag ska kunna driva enbart verksamhet med kreditförmedling och att krav på tillstånd som utländskt kreditinstitut för verksamhet med konsumentkrediter riktad mot Sverige kan innebära krav på parallella tillstånd, vilket vore i strid med direktivet. Enligt Lagrådet försvåras bedömningen av förslagets ändamålsenlighet och proportionalitet av att de nu aktuella delarna hanteras separat från den process som enligt vad som har upplysts i lagrådsremissen samtidigt pågår med att genomföra EU:s nya konsumentkreditdirektiv. Lagrådet pekar på att det direktivet innehåller bestämmelser om såväl kreditförmedling som marknadsföring av kreditavtal. Enligt Lagrådet hade en gemensam hantering skapat bättre förutsättningar för att bedöma helheten i förhållande till EU-direktivet och de syften som eftersträvas.

Konsumentkreditdirektivet ställer krav på verksamhet som består i att lämna och förmedla krediter till konsumenter. En kreditförmedlare definieras i konsumentkreditdirektivet (artikel 3.12) som en fysisk eller juridisk person som inte handlar i egenskap av kreditgivare eller notarie och som inte bara antingen direkt eller indirekt introducerar en konsument för en kreditgivare och som inom ramen för sin närings- eller yrkesverksamhet mot arvodering, som kan utgöras av pengar eller annan form av avtalad ekonomisk förmån,

- a) presenterar eller erbjuder kreditavtal till konsumenter,
- b) bistår konsumenter genom att utföra annat förberedande arbete eller annan administration innan avtal ingås vad gäller kreditavtal, än sådant som avses i led a, eller
- c) ingår kreditavtal med konsumenter för kreditgivarens räkning.

Konsumentkreditdirektivet ställer krav på kreditgivares och kreditförmedlares verksamheter, oavsett i vilka former som verksamheterna bedrivs. Det innebär att kreditgivare och kreditförmedlare ska handla hederligt, rättvist, transparent och professionellt samt ta hänsyn till konsumenternas rättigheter och intressen och att arvodering av kreditförmedlare och personal ska stå i överensstämmelse med dessa skyldigheter (artikel 32). Det ställs också kunskaps- och kompetenskrav på kreditgivare och kreditförmedlare (artikel 33) och särskilda krav på kreditförmedlares marknadsföring och information till konsumenter (artikel 38).

Konsumentkreditdirektivet ställer också krav på att kreditgivare och kreditförmedlare omfattas av ett tillfredsställande godkännandeförfarande, av registreringsarrangemang och av tillsynsarrangemang som inrättats av en oberoende behörig myndighet. Kravet på ett tillfredsställande godkännandeförfarande och på registrering är inte tillämpligt på kreditgivare som är kreditinstitut, betalningsinstitut eller institut för elektroniska pengar.

Kravet på godkännande och registrering gäller även för varu- eller tjänsteleverantörer som medverkar subsidiärt som kreditförmedlare eller kreditgivare, med vissa undantag. Att verka subsidiärt som kreditförmedlare eller kreditgivare innebär att denna verksamhet inte utgör huvud-

syftet med personens handels-, närings- eller yrkesverksamhet, och där krediten avser ett kreditköp (artikel 37, jfr skäl 43 och 88).

Som redogörs för ovan omfattar förslaget på krav på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse för verksamhet med konsumentkrediter endast verksamhet där kreditgivningen eller förmedlingen av krediter har ett självständigt syfte. Annan verksamhet, såsom när ett företag inom handeln erbjuder anstånd med betalning, omfattas inte av kravet. Subsidiära kreditgivare och subsidiära kreditförmedlare enligt konsumentkreditdirektivet omfattas alltså inte av förslaget om krav på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Kravet i konsumentkreditdirektivet på godkännandeförfarande, registreringsarrangemang och tillsynsarrangemang för kreditgivare och kreditförmedlare innebär ett krav på att detta ska finnas. Direktivet innehåller inte närmare regler om hur dessa förfaranden och arrangemang ska se ut. För företag som redan omfattas av dessa typer av arrangemang, t.ex. kreditinstitut, innehåller direktivet undantag eftersom det annars skulle innebära en onödig dubbelreglering. Kravet på godkännandeförfarande, registreringsarrangemang och tillsynsarrangemang, tillsammans med definitionen av kreditförmedlare i direktivet, kan inte förstås som att medlemsstaterna är skyldiga att ha en särskild reglering i detta avseende och som möjliggör för varje person som uppfyller definitionen av kreditförmedlare i direktivet att driva sådan verksamhet. Regleringen i direktivet kan jämföras med den i bolånedirektivet, som innehåller liknande krav på godkännandeförfarande för andra tillhandahållare av bostadskrediter än kreditinstitut, utan att det för den skull innebär ett hinder för medlemsstaterna att kräva att endast kreditinstitut får tillhandahålla bostadskrediter (prop. 2015/16:197 s. 117).

Kravet på att ett utländskt företag måste vara ett utländskt kreditinstitut för att få erbjuda och tillhandahålla tjänster som består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter i Sverige är en inskränkning av möjligheten till gränsöverskridande verksamhet. Även i lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter finns en sådan inskränkning, i och med krav på tillstånd från Finansinspektionen och krav på att verksamheten måste drivas genom filial i Sverige (8 §). Även i lagen om verksamhet med bostadskrediter finns denna inskränkning för kreditgivare (2 kap. 7 §).

Konsumentkreditdirektivet innehåller inga harmoniserade regler om vare sig kreditgivares eller kreditförmedlares etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster, t.ex. med innebörd att en medlemsstat inte kan kräva att verksamhet endast får bedrivas efter tillstånd från värdlandsmyndigheten. Detta kan motsatsvis jämföras med bolånedirektivet, som i fråga om förmedlare av bostadskrediter innehåller omfattande regler på området (artiklarna 32–34) – bl.a. med innebörd att en kreditförmedlare från ett land inom EES får bedriva verksamhet i Sverige med stöd i tillstånd utfärdat i hemlandet (se bl.a. 3 kap. 6 och 7 §§ lagen om verksamhet med bostadskrediter). Regleringen om bostadskreditförmedling får emellertid inget genomslag i fråga om den verksamhet med konsumentkrediter som omfattas av förslaget.

Sammanfattningsvis anser regeringen att konsumentkreditdirektivet inte innebär hinder mot förslaget.

I delbetänkandet Ett nytt konsumentkreditdirektiv (SOU 2024:69) lämnas de lagförslag som krävs för att i svensk rätt genomföra konsument-

Prop. 2024/25:138 kredittdirektivet. Delbetänkandet har remissbehandlats och bereds i Justitiedepartementet. Delbetänkandets lagförslag utgår från promemorians förslag om att den verksamhet som konsumentkreditinstitut bedriver i fortsättningen ska bedrivas av kreditinstitut. Regeringen ser, utifrån de bedömningar som i övrigt görs avseende kreditförmedlarna, ingen anledning att avvakta beredningen av delbetänkandet.

Regelrådet efterfrågar en redogörelse för om förslaget går utöver vad som krävs enligt gällande EU-rätt på området. Förslaget att företag som driver verksamhet med konsumentkrediter ska omfattas av krav på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse innebär att dessa företag kommer att omfattas av ett godkännandeförfarande, registreringsarrangemang och tillsynsarrangemang i enlighet med vad EU:s konsumentdirektiv kräver). Konsumentkreditdirektivet lämnar till medlemsstaterna att bestämma hur dessa krav ska utformas. Det finns inget hinder mot att kraven läggs på samma nivå som för kreditinstitut, men det är heller inget krav enligt direktivet.

Lendo AB anför att ett krav på tillstånd för verksamhet som kreditinstitut eller utländskt kreditinstitut utgör ett oproportionerligt hinder mot gränsöverskridande handel inom EU när det gäller förmedling av konsumentkrediter i strid med fördraget om EU:s funktionssätt. Lendo AB anser dessutom att förslaget är diskriminerande mot utländska företag inom EU och att det även på den grunden strider mot fördraget om EU:s funktionssätt. Lendo AB anser att ett tillstånd som utländskt kreditinstitut för dessa företag skulle innebära krav på att driva verksamhet med både inlåning och kreditgivning, mot bakgrund av definitionen av kreditinstitut i EU:s kapitaltäckningsregelverk, dvs. ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 och i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013). Lendo AB menar att eftersom lagen om bank- och finansieringsrörelse inte kräver att ett kreditinstitut ägnar sig åt kreditgivning, så skulle svenska kreditinstitut åtnjuta en otillbörlig konkurrensfördel mot utländska kreditinstitut inom EU när det gäller verksamhet med förmedling av konsumentkrediter, i strid med EU-rätten. Lagrådet anser att bedömningen av förslagets ändamålsenlighet och proportionalitet försvåras av att dess förenlighet med etableringsfriheten inte närmare berörs i lagrådsremissen.

Enligt fördraget om EU:s funktionssätt gäller fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital. Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster innebär att företag som är lagligen verksamma i en medlemsstat stadigvarande eller tillfälligt får bedriva ekonomisk verksamhet i en annan medlemsstat på de villkor som gäller i den medlemsstaten (artiklarna 49 och 56). Av praxis från EU-domstolen framgår att en negativ särbehandling i vissa fall inte strider mot fördraget, t.ex. om den motiveras av tvingande hänsyn av allmänintresse. De fria rörligheterna förenas med ett förbud mot diskriminering på grund av nationalitet (artikel 18 i fördraget om EU:s funktionssätt).

Kreditinstitut är banker och kreditmarknadsföretag. En bank är ett företag som bedriver bankrörelse, dvs. betalningsförmedling via generella betalsystem och mottagande av medel som efter uppsägning är tillgängliga för fordringsägaren inom högst 30 dagar, medan ett kreditmarknadsföretag

är ett företag som bedriver finansieringsrörelse, dvs. mottagande av återbetalningspliktiga medel från allmänheten och lämnande av kredit, ställande av garanti eller, i finansieringssyfte, förvärvande av fordringar eller upplåtande av lös egendom till nyttjande (leasing) (1 kap. 3 och 4 §§ LBF). Inom ramen för sin bankrörelse får en bank bedriva finansieringsrörelse (2 kap. 3 § LBF). Ett utländskt kreditinstitut är ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse (1 kap. 5 § LBF). Ett utländskt kreditinstitut som hör hemma inom EES och i hemlandet bedriver finansieringsrörelse får driva sådan verksamhet som anges i 7 kap. 1 § andra stycket LBF, inbegripet förmedling av konsumentkrediter, genom filial i Sverige eller utan att inrätta filial här (4 kap. 1 och 2 §§ LBF). De svenska definitionerna av bank- och finansieringsrörelse omfattar ytterligare verksamheter i förhållande till definitionen av kreditinstitut i EU:s kapitaltäckningsregelverk (prop. 2006/07:5 s. 110 och prop. 2013/14:228 s. 128). En sådan ordning har ansetts vara i överensstämmelse med EU-rätten (prop. 2002/03:139 s. 523 och 524).

Det får antas att ett svenskt eller utländskt kreditinstitut som avser att bedriva kreditförmedling kommer att göra det i förening med kreditgivning. Förslaget innebär dessutom att utländska kreditinstitut får bedriva verksamhet som består i förmedling av krediter till konsumenter på samma villkor som svenska kreditinstitut. De skäl som anförs ovan om varför förmedling av konsumentkrediter är en ändamålsenlig och proportionell åtgärd för att komma tillrätta med problemen med osunda kreditprocesser och överskuld sättning hos svenska konsumenter gör sig i samma grad gällande i frågan om det skulle handla om en inskränkning av den fria rörligheten som kan motiveras av tvingande skäl av allmänintresse.

Sammanfattningsvis anser regeringen att förslaget är i överensstämmelse med fördraget om EU:s funktionssätt.

Förslaget rör tillhandahållande av finansiella tjänster (krediter) och är därmed inte anmälningspliktigt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, förkortat tjänstedirektivet (artikel 2.2 b). Ett förslag om tillhandahållande av finansiella tjänster som omfattas av EU-rätten är inte heller anmälningspliktigt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering) (artikel 1.4). Här kan även noteras att förslaget är neutralt i förhållande till på vilket sätt krediter ges eller förmedlas i teknisk mening, och att förslaget inte heller i detta hänseende är anmälningspliktigt enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 (artikel 1.1 e). Lendo AB anser att det kan ifrågasättas om förmedling av konsumentkrediter kan anses utgöra en finansiell tjänst i tjänstedirektivets mening. Tjänstedirektivet anger finansiella tjänster bl.a. som tjänster som avser krediter, försäkringar och återförsäkringar och tjänstepensioner (artikel 2.2 b). Regeringen anser inte att det finns skäl att utgå från annat än att tjänster som avser förmedling av konsumentkrediter, vilket förutsätter kvalificerad medverkan vid tillhandahållande av krediter (se artikel 3.12 i konsumentkreditdirektivet) ska betraktas som finansiella tjänster enligt tjänstedirektivet. *Kommerskollegium* anför att förslaget har en koppling till den tekniska utvecklingen där snabb tillgång till krediter över internet har ökat, och att det därför inte går att sluta sig till att förslaget

Prop. 2024/25:138 inte är anmälningspliktigt på grund av dess teknikneutralitet. Regeringen konstaterar att den tekniska utvecklingen har en del i att krediter på senare tid blivit alltmer lättillgängliga. Förslaget rör dock överhuvudtaget inte – varken direkt eller indirekt – i vilken teknisk form krediter ges eller förmedlas till konsumenter. Det saknas därför grund för att förslaget skulle vara anmälningspliktigt.

Lagrådet anser att bedömningen av förslagets ändamålsenlighet och proportionalitet försvåras av att dess förenlighet med näringsfriheten inte närmare berörs.

Grundläggande bestämmelser om egendomsskydd finns i 2 kap. 15 § regeringsformen, artikel 1 i tilläggsprotokoll 1 till den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheter. I regeringsformen finns också särskilda bestämmelser om rätten att bedriva näring (2 kap. 17 §).

Av 2 kap. 17 § regeringsformen följer bl.a. att sådana begränsningar bara får göras för att skydda angelägna allmänna intressen. Lagstiftningen på finansmarknadsområdet utgör begränsningar i rätten att bedriva näring. Begränsningarna får ses i ljuset av behovet av att upprätthålla finansiell stabilitet och ett gott konsumentskydd samt motverka att det finansiella systemet missbrukas av kriminella.

Kreditförmedling är en av de verksamheter som ett kreditinstitut får bedriva vid sidan av sin bank- eller finansieringsrörelse (7 kap. 1 § andra stycket LBF, som genomför bilaga I till direktiv 2013/36/EU). Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter – som syftar till att upprätthålla ett gott konsumentskydd på kreditmarknaden – innebär att yrkesmässig verksamhet som består i förmedling av krediter till konsumenter får bedrivas som en självständig verksamhet vid sidan av traditionell bank- och finansieringsrörelse. Verksamheten omfattas av tillståndsplikt men på konsumentkreditinstitutens verksamhet ställs inte samma krav som de som ställs på kreditinstitut. Den föreslagna ordningen vilar på uppfattningen att särregleringen av konsumentkreditinstitut inte längre kan upprätthållas med hänsyn till behovet av att stärka konsumentskyddet på kreditmarknaden. Sammanfattningsvis får förslaget anses vara i överensstämmelse med rätten att bedriva näring.

Svensk Handel efterfrågar ett klagorand om det kommer att vara möjligt för ett företag i handeln att utan tillstånd förmedla en kredit avseende ett köp hos företaget. Hur konsumentkreditdirektivets krav i dessa avseenden ska genomföras för subsidiära kreditgivare och subsidiära kreditförmedlare, som inte omfattas av förslaget i denna proposition, hanteras inom ramen för beredningen av betänkandet Ett nytt konsumentkreditdirektiv (SOU 2024:69).

Krediter som lämnas eller förmedlas med stöd av annan lagstiftning

Kravet på tillstånd bör gälla om inte annat är föreskrivet. Det innebär att sådan verksamhet som omfattar konsumentkrediter och som bedrivs av andra än kreditinstitut inte ska kräva tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse i den utsträckning verksamheten med konsumentkrediter är tillåten i den för dem tillämpliga lagstiftningen (jfr 2 kap. 3 § första stycket 3 LBF). Det innebär t.ex. att verksamhet med bostads-

krediter enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter inte behöver tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Ytterligare exempel är kredit som beviljas inom ramen för tillhandahållande av betaltjänster enligt betaltjänstlagen (3 kap. 6 §), t.ex. genomförande av betalningstransaktioner, om medlen täcks av en betaltjänstanvändares kreditrymme (genom t.ex. kreditkort), och lån till konsumenter inom ramen för pantbanksverksamhet enligt 3 § pantbankslagen. Dock bör det alltså inte längre vara tillåtet för t.ex. bostadskreditinstitut eller betalningsinstitut att ägna sig åt annan verksamhet med konsumentkrediter än vad som är särskilt reglerat för dessa aktörer.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2025. För företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller undantogs från tillståndsplikt enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter ska den lagen gälla till utgången av juli 2026. Om ett sådant företag före utgången av juli 2026 har lämnat in en ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse till Finansinspektionen ska företaget få fortsätta att driva verksamheten enligt den upphävda lagen till dess att ansökan har prövats slutligt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Brixo AB och Finansinspektionen efterfrågar klargörande av förutsättningarna för ett företag att hantera konsumentkrediter efter det att tillstånd till verksamheten har upphört att gälla. Finansinspektionen anser vidare att uttrycket ”till dess ansökan prövats slutligt” skulle kunna innebära att fristen för ett företag att driva verksamhet enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter skulle upphöra omedelbart i och med att Finansinspektionen fattat ett slutligt beslut om företagets ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2025.

Förslaget innebär att svenska konsumentkreditinstitut eller utländska företag som har fått tillstånd att driva verksamhet från filial i Sverige som vill fortsätta att driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter måste ansöka om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse. Motsvarande gäller bl.a. bostadskreditinstitut som – vid sidan av vad som är tillåtet enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter – vill fortsätta att driva sådan verksamhet. För att dessa företag ska kunna omstrukturera sin verksamhet bör företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller undantogs från tillståndsplikt enligt den upphävda lagen få fortsätta att driva sin verksamhet under en övergångsperiod.

Dessa företag bör därför få fortsätta att driva verksamheten till utgången av juli 2026 eller, om en ansökan om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse har getts in till Finansinspektionen före den tidpunkten, till dess att ansökan har prövats slutligt.

Finansinspektionen och *Brixo AB* efterfrågar klagörande av förutsättningarna för ett företag att hantera konsumentkrediter efter det att tillstånd till verksamheten har upphört att gälla. *Brixo AB* anser att det ska vara möjligt för konsumentkreditinstitut att kunna ta emot betalningar enligt kreditavtal som ingåtts före juli 2026. Den tillståndspliktiga verksamheten enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter (1 §). Ett företag med tillstånd enligt denna lag kommer alltså inte ha rätt att lämna eller förmedla konsumentkrediter efter det att tillståndet har slutat att gälla. Det finns dock inget hinder mot att ett företag efter denna tidpunkt innehar fordringar enligt kreditavtal som ingåtts under tiden tillståndet gällde och erhåller betalning enligt dessa (jfr prop. 2013/14:107 s. 47). Givetvis finns det heller inget hinder mot att företaget överlåter dessa fordringar – den övergångsperiod som regeringen föreslår är utmätt bl.a. med hänsyn till den tid som kan behövas för att avveckla företagets verksamhet, vilket typiskt sett inkluderar avyttring av företagets egendom, inklusive fordringar av nu nämnt slag. Indrivning av fordringar för någon annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning, kan aktualisera krav på tillstånd enligt inkassolagen (1974:182). För nödlidande kreditavtal är även lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal tillämplig.

I vissa fall kan företag som omfattas av undantag enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter även komma att falla utanför kravet på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, t.ex. företag inom handeln som erbjuder anstånd med betalning (se avsnitt 5). I dessa fall finns det inget behov av en särskild övergångsreglering. Det innebär å andra sidan inga negativa konsekvenser att låta övergångsregleringen gälla generellt för alla företag som i dag omfattas av undantag enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. En sådan regel har därtill fördelen att vara förhållandevis enkel att tillämpa.

Finansinspektionen anser vidare att uttrycket ”till dess ansökan prövats slutligt” skulle kunna innebära att fristen för ett företag att driva verksamhet enligt den upphävda lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphör omedelbart i och med att Finansinspektionen fattat ett slutligt beslut om företagets ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse. *Finansinspektionen* anser därför att det kan finnas anledning att överväga en annan lydelse.

Med att ansökan prövats slutligt avses ett beslut varigenom myndigheten skiljer sig från ärendet eller målet (jfr 17 § förordningen [2013:390] om mål i allmän förvaltningsdomstol och 35 § förordningen [1996:271] om mål och ärenden i allmän domstol). Förvaltningsrättsliga beslut får laga kraft när överklagandetiden har gått ut, om beslutet inte har överklagats. Innan dess får som huvudregel ett förvaltningsbeslut inte verkställas (35 § förvaltningslagen [2017:900]). Att ett företag får fortsätta att driva verksamhet enligt den upphävda lagen till dess att ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse har prövats slutligt, innebär inte att rätten endast gäller fram till att *Finansinspektionen* har fattat ett överklagbart

slutligt beslut i ärendet, utan avser tidpunkten när ett slutligt beslut har fått laga kraft. Regeringen anser att den föreslagna lydelsen i detta avseende är tydlig nog och konstaterar att uttrycket används med samma innebörd i flera andra författningar på finansmarknadsområdet.

Prop. 2024/25:138

7 Konsekvensanalys

Regeringens bedömning: Förslaget har inga offentligfinansiella effekter.

Förslaget medför att verksamhet inte längre får drivas med stöd av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Företag som vill fortsätta att driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter får i stället ansöka om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse.

Konkurrensen mellan företagen på konsumentkreditmarknaden minskar i viss utsträckning. Genom förslaget motverkas överskuld-sättning och konsumentskyddet stärks på konsumentkreditmarknaden.

Förslaget medför inga merkostnader eller ökad administrativ börda för Finansinspektionen, Konsumentverket eller de allmänna förvaltningsdomstolarna. Det kan antas att förslaget innebär en begränsad ökning av kreditinstitut i Sverige.

Promemorians bedömning överensstämmer i allt väsentligt med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Finansbolagens Förening anser att förslagets samlade konsekvenser inte har analyserats. *Finansinspektionen* instämmer inte i bedömningen att den administrativa bördan för inspektionen kommer att minska med anledning av förslaget. *Förvaltningsrätten i Stockholm* bedömer att den administrativa bördan för de allmänna förvaltningsdomstolarna, till följd av förslaget i vart fall initialt kan komma att öka. *Konsumentverket* efterfrågar en analys av konsekvenserna på marknaden för förmedling av konsumentkrediter. *Regelrådet* anser att konsekvensbeskrivningen brister i fråga om beskrivningen av alternativa lösningar, beskrivningen av kostnader för företagen, beskrivningen av konkurrensförhållanden och av förhållanden för små företag. *Sveriges advokatsamfund* efterfrågar en analys av vad det kan innebära för konsumentkreditmarknaden att kreditinstitut har billigare upplåning än konsumentkreditinstitut.

Skälen för regeringens bedömning

Offentligfinansiella effekter

Förslaget har inga offentligfinansiella effekter.

Samhällsekonomiska effekter

Förslaget medför att verksamhet med konsumentkrediter inte längre får drivas med stöd av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Prop. 2024/25:138 Konsumentkreditinstitut som vill fortsätta att driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter får i stället ansöka om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse. Konsumentkreditinstitut står tillsammans för cirka 0,2 procent av nyutlåningen till konsumenter i Sverige.

Det ska ställas mot behovet av ett stärkt konsumentskydd på marknaden för konsumtionslån. Kreditinstitut och konsumentkreditinstitut verkar under olika förutsättningar. De höga kraven på eget kapital och organisation som ställs på kreditinstitut och tillsynen över kreditinstituten minskar incitamenten för dessa institut att inrikta verksamheten mot kredittagare med sämre återbetalningsförmåga. Bedömningen är därför att förslaget minskar risken för att kredittagare ska bli överskuldssatta. Överskuldssättningen medför årligen kostnader på flera miljarder kronor för samhället i stort, bl.a. i form av produktions- och skattebortfall samt kostnader inom socialförsäkringssystemen, rättsväsendet och sjukvården. Skuldssättningen drabbar också den enskilde och dennes familj och medför att omkring 183 000 barn tvingas växa upp i familjer där en eller båda föräldrarna har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Det finns forskning som visar att överskuldssättning påverkar den enskildes fysiska och psykiska hälsa. Risken för självmordsförsök är ungefär två gånger högre för de med skulder hos Kronofogdemyndigheten än för övriga.

Effekter för företagen

Det finns för närvarande ett sjuttioal konsumentkreditinstitut i Sverige. Av Finansinspektionens företagsregister framgår vidare att det finns cirka tio bostadskreditinstitut, varav ett mindre antal har särskilt tillstånd enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter eller annars ägnar sig åt verksamhet med konsumentkrediter enligt denna lag. Endast ett enda betalningsinstitut har registrerat verksamhet med konsumentkrediter.

Förslaget medför att verksamhet med konsumentkrediter inte längre får drivas med stöd av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Företag som vill fortsätta att driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter får i stället ansöka om tillstånd att driva bank- eller finansieringsrörelse. Ett företag som ansöker om ett sådant tillstånd ska uppfylla vissa krav (3 kap. lagen om bank- och finansieringsrörelse) och ansökningsavgiften är i dag 1 400 000 kronor (4 § och bilagan till förordningen [2001:911] om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen). *Regelrådet* efterfrågar en något mer utvecklad beskrivning av förslagets påverkan på kostnader och intäkter. Det går dock inte att ge en beräkning av de administrativa kostnaderna för att ansöka om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse, eftersom förutsättningarna varierar från fall till fall (jfr prop. 2019/20:195 s. 42). Bortsett från det antal av konsumentkreditinstitut som kan antas ansöka om tillstånd som kreditinstitut, får det poängteras att förslaget inte innehåller några specifika kostnadsdrivande eller kostnadsminskande faktorer för existerande företag, utan innebär att en viss kategori av företag måste upphöra med sin verksamhet, helt eller delvis.

Den svenska banksektorn är stor i förhållande till Sveriges ekonomi. Omkring 175 (svenska och utländska) kreditinstitut – banker (bankaktiebolag, medlemsbanker och sparbanker) samt kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag och kreditmarknadsföreningar) – driver verksamhet i Sverige. Vid sidan av kreditinstituten driver för närvarande ett sjuttioal konsumentkreditinstitut verksamhet i Sverige. Det innebär att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter, som nu har tillämpats i tio år, möjliggör ett i viss mån större utbud av konsumentkrediter än vad som skulle vara fallet utan denna lag. Dock står konsumentkreditinstituten för en försumbar andel av nyutlåningen till konsumenter i Sverige.

Sammanfattningsvis innebär förslaget att konkurrensen mellan företagen på konsumentkreditmarknaden – och utbudet av tjänster på den marknaden – kan minska i viss utsträckning. I det avseendet ska framhållas att det på kreditinstitut ställs höga krav på eget kapital och organisation samt tillsyn. Motsvarande krav gäller inte för konsumentkreditinstitut. Det kan ifrågasättas om en sådan ordning skapar förutsättningar för en sund konkurrens mellan företagen på konsumentkreditmarknaden. Kreditinstitut och konsumentkreditinstitut verkar under olika förutsättningar. De höga kraven på eget kapital och organisation som ställs på kreditinstitut och tillsynen över kreditinstituten minskar incitamenten för att inrikta verksamheten mot kredittagare med sämre återbetalningsförmåga, i förhållande till vad som kan konstateras när det gäller de förutsättningar som lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter ger. Genom förslaget stärks konsumentskyddet på konsumentkreditmarknaden och risken att kredittagare blir överskuldsatta bedöms minska. Därmed stärks förutsättningarna för en mer välfungerande konkurrens på marknaden för konsumtionslån.

Regelrådet anser att det är oklart om förslaget är konkurrensneutralt konsumentkreditinstituten emellan eller om det kan förväntas finnas större svårigheter för vissa av dagens konsumentkreditinstitut än andra att söka sig till den form av kreditgivning som kommer att vara tillåten. För ett konsumentkreditinstitut som vill fortsätta verksamhet med konsumentkreditgivning finns alternativet att ansöka om tillstånd som kreditinstitut. För att driva verksamhet som bostadskreditinstitut går det att ansöka om tillstånd enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter. Verksamhet med företagskrediter är överhuvudtaget inte tillståndspliktigt utan endast registreringspliktigt. Dessa olika exempel innebär olika krav enligt gällande regelverk. Det går inte att sortera ut någon särskild kategori av dagens konsumentkreditinstitut för vilka förutsättningarna enligt förslaget att ägna sig åt kreditgivning skulle vara sämre än för någon annan.

Regelrådet anför att det inte är orimligt att föreställa sig att ett konsumentkreditinstituts storlek kan ha viss betydelse för dess förmåga att betala en ansökningsavgift för tillstånd som kreditinstitut. Det kan förmodligen i flera fall vara så att ett konsumentkreditinstituts förutsättningar att betala ansökningsavgift för tillstånd som kreditinstitut står i någon proportion till storleksfaktorer som antal anställda, sett tillsammans med storlek på omsättning och balansomslutning. Det är därför, som *Regelrådet* anför, inte orimligt att tänka sig att större konsumentkreditinstitut i denna mening kan ha bättre förutsättningar att fortsätta verksamhet med

Prop. 2024/25:138 kreditgivning som kreditinstitut. Dessa faktorer avgör emellertid inte ensamt möjligheterna att möta krav på ansökningsavgift och kapitalkrav för kreditinstitut, och är för övrigt heller inte avgörande för möjligheterna att få en ansökan om tillstånd som kreditinstitut godkänd.

Konsumentverket efterfrågar en analys av konsekvenserna av förslaget på marknaden för förmedling av konsumentkrediter. Som redogörs för i avsnitt 5 är förmedling av konsumentkrediter en verksamhet som uttryckligen nämns som omfattad av tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Det kan förmodas att fler kreditinstitut än i dag kommer att ägna sig åt sådan verksamhet. Det kan också förmodas att jämförelsetjänster som inte omfattar förmedling av konsumentkrediter och som därför inte omfattas av kravet på tillstånd kommer att öka i viss mån. Regeringen bedömer att detta är positivt för konsumentskyddet.

Sveriges advokatsamfund ifrågasätter vilken konkret inverkan förslaget kan få på konsumentkreditmarknaden, särskilt med tanke på att konsumentkreditinstitut för närvarande endast står för cirka 0,2 procent av nyutlåningen till konsumenter i Sverige. Även om konsumentkreditinstitutets andel av nyutlåningen är i relativa termer låg, vilket bl.a. ska förstås mot bakgrund av den höga andel som bostadskrediterna här intar, så är denna andel i anmärkningsvärd grad förknippad med problem som tyder på en osund kreditgivning, med allvarliga följder för den enskilde och för samhället i stort. Som *Kronofogdemyndigheten* understryker blir en person av 1 000 med krediter hos en storbank föremål för indrivning hos Kronofogdemyndigheten, medan motsvarande siffra för personer med krediter hos konsumentkreditinstitut är en av 40. Med hänsyn till detta och till vad som i övrigt redogörs för i avsnitt 5 är det klart att förslaget är ägnat att ha konkreta effekter för en mer välfungerande konsumentkreditmarknad. Sveriges advokatsamfund efterfrågar även en analys av vad det kan innebära för konsumentkreditmarknaden att kreditinstitut har billigare upplåning än konsumentkreditinstitut. Att kreditinstitut har lägre upplåningskostnader, och att konkurrensen till följd av förslaget kan förväntas att till viss grad öka bland denna krets av kreditgivare, är ägnat att verka positivt för konsumenternas kreditkostnader.

Sveriges advokatsamfund efterfrågar vidare en analys av risken att den verksamhet som förslaget omfattar i stället kommer att rikta sig mot svenska konsumenter från andra EES-länder på gränsöverskridande basis, vilket skulle innebära att tillsynen blir ansvar för myndigheterna i hemlandet och därmed begränsar de svenska myndigheternas tillsynsmöjligheter. Förslaget innebär att möjligheten att driva verksamhet med konsumentkrediter blir densamma för svenska kreditinstitut och utländska kreditinstitut, under de förutsättningar som gäller för respektive kreditinstitut att verka i Sverige enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse (4 kap). Med att driva näringsverksamhet avses i det här sammanhanget såväl att driva verksamhet genom filial i Sverige som att från utlandet erbjuda och tillhandahålla tjänster som består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter i Sverige utan att inrätta filial här. Tillståndskrav gäller även i dag för utländska företag som vill driva verksamhet med konsumentkrediter i Sverige (4 § LVK).

I dag har endast ett (1) utländskt företag tillstånd enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Sett till det är risken för att utländska företag som i dag innehar sådant tillstånd skulle fortsätta med sin verksam-

het utan tillstånd som utländskt kreditinstitut inte beaktansvärd. I övrigt kan alltid nationella krav på en viss verksamhet ge incitament att olovligen rikta verksamhet mot det landet för en utländsk aktör som verkar under andra förutsättningar i sitt hemland. Det ska dock poängteras att för svensk del är detta i fråga om konsumentkrediter alltså redan situationen i dag – lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter är nationell lagstiftning utan grund i EU-rätten. Finansinspektionen har ingripandemöjligheter mot den som driver verksamhet utan tillstånd i Sverige (15 kap. 18 § LBF). Såvitt känt utgör olovligt riktad verksamhet med konsumentkrediter mot Sverige inte någon betydande tillsynsfråga för Finansinspektionen. Det saknas i nuläget skäl att befara att detta skulle ändras i någon avsevärd utsträckning på grund av de nya krav som nu föreslås.

Sveriges advokatsamfund efterfrågar därtill en analys av risken att förslaget utestänger vissa svenska hushåll och kredittagare från kreditmarknaden (finansiellt utanförskap) och risken för framväxt av en illegal kreditmarknad. *Dun & Bradstreet* påpekar att det finns en risk för att förslaget kommer att leda till att kredittagare söker krediter som ges illegalt. Förslaget syftar till att minska incitamenten till en osund kreditgivning till konsumenter med hög risk för återbetalningsproblem. En viktig del i de osunda konsumtionsmönster som ökat under senare år är hur lättillgängliga konsumtionskrediter har blivit för denna grupp. Åtgärder för att minska dessa osunda konsumtionsmönster är enligt regeringen inte åtgärder ägnade att öka vad som avses med finansiellt utanförskap, utan åtgärder för en sundare och bättre fungerande finansieringsmarknad för konsumenter. De problem med överskuldssättning som förslaget avser att motverka innebär däremot allvarliga risker för inte bara verkligt och långvarigt finansiellt utanförskap, utan även för betydande begränsningar i övrigt när det gäller t.ex. möjligheten att skaffa en egen bostad och ingående av andra typer av avtal.

Även om det, som alltid i förhållande till vissa rättsliga krav på en viss verksamhet, finns risk för incitament till illegal verksamhet, kan först framhållas att dessa incitament, precis som i frågan om gränsöverskridande verksamhet, redan i och för sig finns i dag. Det saknas vidare skäl att utgå från att ett minskat utbud av lättillgängliga och för nu aktuell grupp olämpliga krediter kommer att i avsevärd utsträckning speglas i en ökad illegal kreditgivning.

Finansbolagens Förening anser att förslagets samlade effekter inte har analyserats. Som framgår ovan och i avsnitt 5 bedömer regeringen att den samlade effekten av förslaget är i enlighet med förslagets syfte, dvs. att andelen överskuldssättningsdrivande kreditgivning till konsumenter kommer att minska.

Effekter för myndigheter och domstolar

Tillsynsärenden avseende konsumentkreditinstitut vid Finansinspektionen och Konsumentverket kommer att upphöra i och med att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs. Detsamma gäller för mål och ärenden vid allmänna domstolar (t.ex. tvistemål och utsokningsärenden) och mål vid allmänna förvaltningsdomstolar avseende konsumentkreditinstitut. Det saknas anledning att anta att tillsynsärenden och mål- och ärendetillströmningen kommer att öka i motsvarande mån genom

Prop. 2024/25:138 införandet av kravet på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse för verksamhet med konsumentkrediter. *Finansinspektionen* instämmer inte i bedömningen att den administrativa bördan för inspektionen kommer att minska med anledning av förslaget. Finansinspektionen anför att det är troligt förslaget kommer att leda till att vissa konsumentkreditinstitut kommer att ansöka om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse och att en sådan tillståndsprövning är omfattande och därför kräver stora resurser. Finansinspektionen anser att det därför finns risk för en tillfälligt hög arbetsbelastning i samband med att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs och att denna arbetsbelastning kommer att sammanfalla med den ökande mängd övriga ärenden som kan tänkas tillkomma när vissa konsumentkreditinstitut behöver avveckla sin verksamhet. På längre sikt anser Finansinspektionen att det är svårt att avgöra om mer eller mindre resurser kommer att krävas mot bakgrund av att förekomsten av konsumentkreditinstitut kan antas ersättas i någon mån av kreditinstitut.

Som Finansinspektionen anför är prövningen av ansökningar om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse omfattande, vilket har samband med de höga krav som ställs på kreditinstitut. Detta förhållande speglas också i storleken på avgiften för en sådan ansökan. Regeringen bedömer att det kan antas att förslaget leder till en begränsad ökning av antalet kreditinstitut i Sverige. En sådan begränsad ökning, även i kombination med den tillsyn som kan krävas avseende avveckling av konsumentkreditinstitutens verksamhet, kan dock inte förutsättas vara mer resurskrävande än tillsynen över dagens aktiva cirka 70 konsumentkreditinstitut.

Förvaltningsrätten i Stockholm anför att måltillströmningen avseende konsumentkreditinstitut har varit begränsad och anser att då en del av dagens konsumentkreditinstitut förmodligen kommer att ansöka om tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, kan förslaget leda till en ökad måltillströmning för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Som framgår ovan bedömer regeringen dock att det inte kan antas att den förmodade ökningen av antal kreditinstitut kommer att medföra en måltillströmning som inte kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förvaltningsrätten anför vidare att tillämpningsområdet för tillståndspflicht kan skilja sig mellan det som gäller enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter respektive enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Som redogörs för i avsnitt 5 anser regeringen dock att det inte finns någon väsentlig skillnad i det avseendet. Det antal mål som kan förmodas uppkomma där den frågan ställs på sin spets kan i vart fall antas vara försumbart. Regeringen bedömer därför, till skillnad från Finansinspektionen och Förvaltningsrätten i Stockholm, att förslaget minskar den administrativa bördan för Finansinspektionen och Konsumentverket samt för allmänna domstolar och allmänna förvaltningsdomstolar i viss mån.

Att förslaget kan antas leda till en begränsad ökning av antalet kreditinstitut innebär att förslaget påverkar Riksgäldskontorets kostnader i mycket begränsad utsträckning. Dessa kostnader kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Alternativa lösningar

Förslaget innebär höjda krav för att bedriva verksamhet med konsumentkrediter och att dessa krav blir desamma för alla aktörer som driver sådan verksamhet. En alternativ lösning är att behålla ordningen med olika aktörer som verkar under olika näringsrättsliga förutsättningar, men där kraven för att driva verksamhet med konsumentkrediter för andra än kreditinstitut ändå skärps jämfört med i dag. En sådan lösning framstår dock som mindre ändamålsenlig och innebär inte att en jämn spelplan uppnås för företagen. *Regelrådet* nämner som en tänkbar alternativ lösning att branschen frivilligt skulle komma överens om en uppförandekod eller motsvarande. En sådan lösning, bortsett från frågan om vilket resultat som en sådan lösning kan antas leda till, ligger emellertid till sin natur utanför vad som kan åstadkommas genom tvingande reglering och kan därför inte övervägas som ett alternativ till förslaget. *Regelrådet* anför i detta sammanhang att förslaget framstår som förhållandevis ingripande. Visserligen innebär förslaget en kraftig åtstramning när det gäller förutsättningarna för att driva verksamhet med konsumentkrediter – vilket är förslagets syfte. Det bör dock framhållas att förslaget inte innebär att sådan verksamhet i något avseende helt förbjuds. Ett mer restriktivt alternativ kan vara att helt förbjuda kreditgivning (och förmedling) när det gäller t.ex. blacolån till ett visst belopp utan säkerhet. Det skulle kunna hävdas att detta, bl.a. mot bakgrund att krediter för kreditköp i handeln inte påverkas, skulle vara ett rimligt ingrepp i kreditmarknaden. Regeringen anser emellertid att detta framstår som en inskränkning av avtals- och näringsfriheten som är för långtgående i förhållande till syftet med åtgärden. Sammantaget bedömer regeringen att det inte finns alternativa lösningar som är att föredra framför att införa ett krav på tillstånd som kreditinstitut för att driva verksamhet med konsumentkrediter.

Informationsinsatser

Finansinspektionen behöver informera de finansiella företagen om den nya ordningen. Kostnaden för detta ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

Effekter för hållbarhet och jämställdheten mellan kvinnor och män

Att säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster utgör en del av de globala hållbarhetsmålen för Agenda 2030.

Förslagen påverkar inte hållbarheten eller jämställdheten mellan män och kvinnor.

Överensstämmelse med EU-rätten

Hur förslaget förhåller sig till EU-rätten behandlas i avsnitt 5.

Utvärdering

Regelrådet efterfrågar redovisning av hur och när konsekvenserna av förslaget ska utvärderas. Som del av sitt uppdrag att arbeta för ett högt skydd för konsumenter på de finansiella marknaderna kartlägger Finansinspektionen årligen marknaden för svenska konsumtionslån. Förslagets

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphöra att gälla.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

I lagen föreskrivs att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphöra att gälla.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Den upphävda lagen gäller till utgången av juli 2026 för företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller som undantogs från tillståndsplikt enligt den lagen. Om ett sådant företag före utgången av juli 2026 har gett in en ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse till Finansinspektionen, gäller dock den upphävda lagen för det företaget till dess att ansökan har prövats slutligt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av *punkt 1* följer att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphör att gälla den 1 juli 2025. Lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter gäller inte verksamhet med konsumentkrediter som drivs med tillstånd enligt andra författningar, t.ex. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Enligt *punkt 2* gäller dock lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter till utgången av juli 2026 för företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller undantogs från tillståndsplikt enligt den lagen. Det avser såväl svenska som utländska företag (jfr 4–8 §§ lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter). Med företag avses samtliga som före ikraftträdandet hade tillstånd eller, enligt 5 § lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter, undantogs från tillståndsplikt.

Om ett sådant företag före utgången av juli 2026 ansöker om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse får företaget fortsätta sin verksamhet till dess att ansökan har prövats slutligt, dvs. till dess ett slutligt beslut gällande ansökan fått laga kraft.

Bara svenska och utländska kreditinstitut får i fortsättningen driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter, se 1 kap. 7 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

8.2 Förslaget till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

5 a § Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § lagen om verksamhet med bostadskrediter.

Bestämmelser om användningen av uppgifter om betalningsförsummelser och kreditmissbruk finns även i 7 §.

I paragrafen finns bestämmelser om att tystnadsplikt i verksamheten hos vissa finansiella företag inte hindrar att uppgifter kan utväxlas för kreditupplysningsändamål.

Ändringarna i *första* och *andra styckena* innebär att hänvisningen till lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter tas bort och är en följd av att den lagen upphävs. Dessutom görs en redaktionell ändring.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* anges den övergångsreglering som följer av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter gäller i viss utsträckning även efter ikraftträdandedatumet enligt punkt 1, se författningskommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (avsnitt 8.1).

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

3 § Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,
4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
5. för börser 12 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden,
6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,
10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
11. för företag som bedriver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
12. för kreditförvaltare 5 kap. 5 och 6 §§ lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och
13. för clearingbolag, 1 kap. 2 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

I paragrafen finns upplysningar om särskilda bestämmelser om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige.

Ändringen innebär att nuvarande *punkt 11* tas bort och är en följd av att lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs.

Övriga ändringar är redaktionella.

8.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

1 kap.

7 a § *Bara ett svenskt eller utländskt kreditinstitut får driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter, om inte annat är särskilt föreskrivet.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om vem som får driva verksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 §. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Enligt paragrafen gäller som utgångspunkt att endast ett svenskt eller utländskt kreditinstitut får driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter, dvs. verksamhet som omfattas av 7 kap. 1 § andra stycket 2. Kreditinstitut respektive utländskt kreditinstitut definieras i 1 kap. 5 §.

Med uttrycket ”näringsverksamhet som har till ändamål att” avses detsamma som i 1 kap. 4 §. Det innebär bl.a. att en förutsättning är att det rör sig om verksamhet som utgör näringsverksamhet i den mening som avses i konsumentköplagen (2022:260) och annan civilrättslig lagstiftning samt att det ska vara fråga om verksamhet med såväl varaktighet och omfattning som regelbundenhet. Det krävs även att verksamheten har ett självständigt syfte vid sidan av den huvudsakliga verksamheten. Annan

verksamhet, såsom när ett företag inom handeln erbjuder anstånd med betalning, omfattas inte av paragrafen. Det gäller oavsett hur ett sådant företag har organiserat sin verksamhet, t.ex. om krediten lämnas av ett annat företag inom samma koncern. En kredit från tredje part som ges för genomförande av en betalningstransaktion kan emellertid omfattas av lagen (2010:751) om betaltjänster. Frågan om en verksamhet omfattas av paragrafen får avgöras från fall till fall med utgångspunkt i rekvisitet ”näringsverksamhet som har till ändamål att” (jfr prop. 2002/03:139 s. 220, 221, 512 och 513 och prop. 2013/14:107 s. 45).

Att driva näringsverksamhet avser i det här sammanhanget såväl att driva verksamhet genom en etablering i Sverige som att från utlandet erbjuda och tillhandahålla tjänster som består i att lämna eller förmedla krediter till konsumenter i Sverige utan att inrätta filial här.

Paragrafen gäller under förutsättning att inte annat är särskilt föreskrivet. Verksamhet med konsumentkrediter som drivs med tillstånd enligt andra författningar kräver därför inte tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Det gäller t.ex. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter och såsom genomförande av betalningstransaktioner, om medlen täcks av en betaltjänstanvändares kreditutrymme (t.ex. med användande av kreditkort), enligt lagen om betaltjänster.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Lagen tillämpas dock inte på företag som driver sin verksamhet med stöd av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* anges den övergångsreglering som följer av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter gäller i viss utsträckning även efter ikraftträdandedatumet enligt punkt 1, se författningskommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (avsnitt 8.1).

Övergångsbestämmelserna utformas enligt *Lagrådets* förslag.

8.5 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap.

5 § Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

Prop. 2024/25:138 3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditförvaltare eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

I paragrafen finns bestämmelser om sekretess vid Finansinspektionens ägarprövning.

Ändringen i *första stycket 3* innebär att hänvisningen till lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter tas bort och är en följd av att den lagen upphävs.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för uppgifter som förekommer i ett ärende enligt den upphävda lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* anges den övergångsreglering som följer av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter gäller i viss utsträckning även efter ikraftträdandedatumet enligt punkt 1, se författningskommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (avsnitt 8.1). Äldre bestämmelser gäller för uppgift i ett ärende som inlett före ikraftträdandet även om uppgiften lämnas efter ikraftträdandet.

8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter

1 kap.

1 § Denna lag gäller yrkesmässig verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter och *överbrygningskrediter* till konsumenter.

Bestämmelser om bostadskrediter finns också i konsumentkreditlagen (2010:1846).

I paragrafen finns bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket* innebär att lagens tillämpningsområde utvidgas till att förutom omfatta verksamhet med bostadskrediter, även omfatta verksamhet med överbrygningskrediter. Vad som avses med överbrygningskrediter anges i 7 §.

7 § I denna lag avses med

1. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet eller ett annat utländskt organ som har utsetts av ett annat land enligt bolånedirektivet,

2. *bolånedirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *filial*: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även en utländsk kreditgivares eller kreditförmedlares etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

5. *hemland*: det land där en kreditförmedlare är upptagen i ett register över kreditförmedlare enligt bolånedirektivet,

6. *kreditgivare*: den som lämnar bostadskredit,

7. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

8. *rådgivning*: personliga rekommendationer till en konsument om bostadskreditavtal,

9. *utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES*: en fysisk eller juridisk person som är upptagen i ett register över kreditförmedlare i ett annat land inom EES enligt bolånedirektivet, och

10. *överbrygningskredit*: en kredit som har en obestämd löptid eller ska återbetalas inom 12 månader och som tas av en konsument som en tillfällig finansieringslösning under övergången till ett annat finansiellt arrangemang, i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet.

I paragrafen finns definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Punkt 10, som är ny, innehåller en definition av överbrygningskredit. En kredit som tas i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till sådan egendom som nämns i punkten, utan att uppfylla övriga rekvisit i definitionen, utgör en bostadskredit, se 2 § konsumentkreditlagen (2010:1846). Dessutom görs språkliga och redaktionella ändringar.

8.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

1 kap.

3 § I denna lag avses med

1. *bostadskreditinstitut*: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter eller av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 35 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avses bostads-fastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 direktiv 2014/17/EU när det bedriver verksamhet i det landet,

2. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

3. *hemland*: det land där en kreditförvaltare, en kreditförvärvare, en representant eller en låntagare har hemvist eller registrerat säte eller, om aktören enligt sin nationella rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor,

4. *kreditförvaltare*: en juridisk person med tillstånd att inom ramen för sin näringsverksamhet inom EES bedriva kreditförvaltning för en kreditförvärvares räkning av ett nödlidande kreditavtal,

5. *kreditförvaltning*: att vidta en eller flera av följande åtgärder när det gäller ett nödlidande kreditavtal:

- a) indrivning av betalning från en låntagare för en kreditförvärvares räkning,
- b) omförhandling av villkor med en låntagare enligt en kreditförvärvares instruktioner,
- c) hantering av en låntagares klagomål, och
- d) hantering av information till en låntagare om den fordran som är förfallen till betalning, om avgifter eller om förändring av ränta,

6. *kreditförvärvare*: en fysisk eller juridisk person som inte är ett kreditinstitut och som inom ramen för sin näringsverksamhet förvärvat ett nödlidande kreditavtal,

7. *kreditinstitut*: detsamma som kreditinstitut och utländskt kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

8. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse, representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

9. *mindre företag*: ett företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro, eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år,

10. *nödlidande kreditavtal*: ett kreditavtal som har ingåtts av ett kreditinstitut, eller en kreditgivares rättigheter enligt ett sådant kreditavtal, som klassificeras som en nödlidande exponering enligt artikel 47a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

11. *representant*: en fysisk eller juridisk person som företräder en kreditförvärvare från ett land utanför EES och som har hemvist eller registrerat säte, eller, om representanten enligt nationell rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor, inom EES,

12. *tillhandahållare av kreditförvaltningstjänster*: en fysisk eller juridisk person som för en kreditförvaltares räkning utför kreditförvaltningsverksamhet,

13. *utländskt konsumentkreditinstitut*: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 20 i direktiv 2008/48/EG när det bedriver verksamhet i det landet, och

14. *värdland*: ett annat land inom EES än hemlandet där en kreditförvaltare har etablerat en filial eller utför kreditförvaltning.

I paragrafen finns definitioner.

Ändringarna innebär att definitionen av konsumentkreditinstitut tas bort, och är en följd av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs. Det införs i stället en ny definition av utländskt konsumentkreditinstitut, vilken motsvarar den del av den borttagna definitionen av konsumentkreditinstitut som inte avser ett företag som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Dessutom görs språkliga och redaktionella ändringar.

6 § För verksamhet som bedrivs av ett kreditinstitut gäller endast 2 kap. 1, 2 och 9 §§ samt 4 kap. 3 §. För verksamhet som bedrivs av ett bostadskreditinstitut eller ett utländskt konsumentkreditinstitut gäller endast 2 kap. 9 § och 4 kap. 3 §.

Lagen gäller inte för förvaltning som utförs av ett företag som har tillstånd eller har registrerats enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Lagen gäller inte heller för verksamhet i ett annat EES-land än Sverige som motsvarar verksamhet enligt andra stycket eller för verksamhet som bedrivs av ett investeringsbolag som har auktoriserats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag). Lagen gäller dock om investeringsbolaget har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar.

I paragrafen anges vilken verksamhet som undantas från lagens tillämpningsområde.

Ändringen innebär att hänvisningen i *första stycket* till konsumentkreditinstitut ersätts med en hänvisning till den nya definitionen av ett utländskt konsumentkreditinstitut, och är en följd av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs.

2 kap.

4 § En kreditförvärvare vars hemland är ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en konsument. Detta krävs dock inte om kreditförvärvaren är en sådan kredithanterare.

Paragrafen innehåller särskilda regler för kreditförvärvare vars hemland är ett EES-land när låntagaren är en konsument.

Ändringen innebär att hänvisningen till konsumentkreditinstitut ersätts med en hänvisning till den nya definitionen av ett utländskt konsumentkreditinstitut, och är en följd av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs.

5 § En kreditförvärvare vars hemland inte är ett EES-land ska skriftligen utse en representant för sig. Representanten ansvarar för kreditförvärvarens skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Kreditförvärvaren ska så snart som möjligt informera Finansinspektionen om sin och representantens identitet och adress.

Kreditförvärvaren ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en fysisk person eller ett mindre företag. Detta krävs dock inte om representanten är en sådan kredithanterare.

Paragrafen innehåller bestämmelser som gäller för kreditförvärvare vars hemland är ett land utanför EES.

Ändringen innebär att hänvisningen i *tredje stycket* till konsumentkreditinstitut ersätts med en hänvisning till den nya definitionen av utländskt konsumentkreditinstitut, och är en följd av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs.

7 § En kreditförvärvare som utser en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning ska informera Finansinspektionen om identiteten på och adressen

Prop. 2024/25:138 till kreditförvärvaren och den som har utsetts senast den dag då kreditförvaltningen inleds.

Finansinspektionen ska i förekommande fall så snart som möjligt överlämna informationen till den behöriga myndigheten i värdlandet, i det EES-land där krediten beviljades och i kreditförvaltarens hemland.

Paragrafen innehåller en skyldighet att informera Finansinspektionen om kreditförvaltningsuppdrag.

Ändringen innebär att hänvisningen i *första stycket* till konsumentkreditinstitut ersätts med en hänvisning till den nya definitionen av utländskt konsumentkreditinstitut, och är en följd av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs.

4 kap.

3 § En kreditförvärvare som har förvärvat ett nödlidande kreditavtal från en annan kreditförvärvare ska, i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form, ge låntagaren tydlig information om

1. den överlåtelse som har ägt rum och vilket datum den skedde,
2. kreditförvärvarens identitet och kontaktuppgifter,
3. identiteten på och kontaktuppgifterna till den som har utsetts att bedriva kreditförvaltningen och att den utsedda kreditförvaltaren har tillstånd att bedriva sådan förvaltning,
4. vart låntagaren kan vända sig för att få mer information från kreditförvärvaren eller den som har utsetts att bedriva kreditförvaltningen,
5. hur stor skuld låntagaren har vid den tidpunkt då informationen lämnas, med uppgift om vad som utgör kapital, ränta och avgifter,
6. att överlåtelsen inte påverkar vilken lagstiftning som är tillämplig på kreditavtalet och kreditförvaltningen, och
7. namn på och kontaktuppgifter till den behöriga myndigheten i låntagarens hemland som låntagaren kan anmäla brister till.

Informationen ska lämnas innan någon skuldindrivning sker. Därutöver ska informationen lämnas på låntagarens begäran. Information enligt första stycket 5 ska även lämnas vid alla efterföljande kontakter med låntagaren. Om en ny kreditförvärvare senare utses ska kreditförvärvaren ge låntagaren information enligt första stycket 3.

Om en kreditförvärvare har utsett en kreditförvärvare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut *eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning ska den som utsetts ge låntagaren informationen.

Paragrafen anger vilken information som ska lämnas till en låntagare när ett nödlidande kreditavtal överläts från en kreditförvärvare till en annan.

Ändringen innebär att hänvisningen i *tredje stycket* till konsumentkreditinstitut ersätts med en hänvisning till den nya definitionen av utländskt konsumentkreditinstitut, och är en följd av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* anges den övergångsreglering som följer av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter gäller i viss utsträckning även efter ikraftträdandedatumet enligt punkt 1, se författningskommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (avsnitt 8.1).

8.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2025:000) om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1 kap.

2 § Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet enligt *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*,

12. verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, om företaget är en juridisk person som är etablerad i Sverige*,

13. verksamhet som leverantör av kryptotillgångstjänster enligt *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1114 av den 31 maj 2023 om marknader för kryptotillgångar och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010 samt direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/1937*,

14. verksamhet som fastighetsmäklare eller fastighetsmäklarföretag med särskild registrering för hyresförmedling eller fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516),

- Prop. 2024/25:138
15. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),
 16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,
 17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),
 18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,
 19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,
 20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),
 21. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,
 22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,
 23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22, eller
 24. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.
- Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

I paragrafen finns bestämmelser om lagens tillämpningsområde.

Ändringen i *första stycket 11* är en följd av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs. Övriga ändringar är redaktionella.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

I *punkt 1* anges när lagen träder i kraft.

I *punkt 2* anges den övergångsreglering som följer av att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter gäller i viss utsträckning även efter ikraftträdandedatumet enligt punkt 1, se författningskommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen om upphävande av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter (avsnitt 8.1).

Sammanfattning av promemorian Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden

Prop. 2024/25:138
Bilaga 1

Konsumtionslån på finansmarknaden tillhandahålls i huvudsak av två kategorier av företag, dels företag som omfattas av lagen om bank- och finansieringsrörelse (banker), dels företag som omfattas av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter (ibland kallade snabblåneföretag). På bankers verksamhet ställs stora krav, bl.a. på kapital och organisation. Sedan den 1 juli 2014 omfattas snabblåneföretag av tillståndsplikt enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Dessförinnan var snabblåneföretag enbart registreringspliktiga. Det innebar i praktiken att det inte ställdes några krav på företagets verksamhet. När lagen tillkom gjordes bedömningen att snabblåneföretagen inte skulle omfattas av samma krav som banker.

En bidragande orsak till problem med överskuldssättning bland vissa svenska hushåll är att marknaden för konsumtionslån har vuxit i snabb takt under de senaste åren. Tendensen drivs på av den tekniska utvecklingen. Enkel tillgång till lån över internet har ökat under senare år och bidrar till att skapa osunda konsumtionsmönster.

Problemet med överskuldssättningen har delvis sin grund i att lån ges med en bristande grad av omsorg om låntagarna hos vissa långgivare. Snabblåneföretagens lån utmärker sig i flera avseenden jämfört med bankernas. Snabblåneföretagens lån har till dominerande del en avsevärt högre ränta än den ränta bankerna ger. Snabblåneföretagens låntagare utgörs i hög omfattning av unga människor med låga inkomster. Nära hälften av låntagare med en inkomst under 15 000 kronor före skatt har lån hos snabblåneföretagen. Snabblåneföretagens låntagare får också i väsentligt högre grad än bankers låntagare betalningspåminnelser, inkassokrav och skulder hos Kronofogdemyndigheten.

Sammanfattningsvis gör detta att kraven på snabblåneföretag bör skärpas ytterligare. För att stärka konsumentskyddet på konsumentkreditmarknaden och för att motverka överskuldssättning bland inte minst unga föreslås att lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphävas. Det föreslås samtidigt att det ska krävas tillstånd att driva bank- och finansieringsrörelse för att lämna eller förmedla lån till konsumenter.

Snabblåneföretag och andra företag som vill fortsätta att driva verksamhet med konsumtionslån får alltså ansöka om sådant tillstånd. Det ska dock fortfarande vara möjligt att sälja varor och tjänster på kredit, t.ex. mot faktura, utan krav på tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Kravet på tillstånd ska inte heller gälla för lån till konsumenter som tillåts enligt annan lagstiftning, t.ex. bostadslån som ges enligt lagen om verksamhet med bostadskrediter eller kredit som ges genom kreditkort enligt lagen om betaltjänster.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphöra att gälla.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
2. Den upphävda lagen gäller till utgången av juli 2026 för företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller som undantogs från tillstånd enligt den lagen. Om ett sådant företag före utgången av juli 2026 har gett in en ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse till Finansinspektionen, gäller dock den upphävda lagen för det företaget till dess att ansökan har prövats slutligt.

Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Prop. 2024/25:138
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §²

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter* eller *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse*, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ *lagen (2010:751) om betaltjänster*, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ *lagen (2011:755) om elektroniska pengar*, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ *lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden*, *utländska företag som avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter* och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*.

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse*, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ *lagen (2010:751) om betaltjänster*, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ *lagen (2011:755) om elektroniska pengar*, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ *lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden* och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*.

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

² Senaste lydelse 2020:1109.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2024:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Prop. 2024/25:138
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2024:116

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser 12 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som bedriver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som bedriver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. för kreditförvaltare 5 kap. 5 och 6 §§ lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och

14. för clearingbolag 1 kap. 2 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

11. för företag som bedriver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

12. för kreditförvaltare 5 kap. 5 och 6 §§ lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och

13. för clearingbolag, 1 kap. 2 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

¹ Senaste lydelse 2024:116.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om viss finansiell verksamhet

Prop. 2024/25:138
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1996:1006)¹ om viss finansiell verksamhet ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt promemorian Föreslagen lydelse
Åtgärder mot missbruk av
alternativa betalningssystem

2 §²

En fysisk eller juridisk person som avser att bedriva finansiell verksamhet ska ansöka om registrering av sin verksamhet hos Finansinspektionen. Ansökan behöver inte göras av

1. företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 6, 8, 9 och 11–13 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, och

2. fysiska eller juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Finansinspektionen ska registrera den som har kommit in med en ansökan, om

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att bedrivas på ett sätt som är förenligt med lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen, och

2. kravet på ägare och ledning i 3 § första stycket är uppfyllt.

Den som har blivit registrerad ska tas bort ur registret när ett beslut om föreläggande enligt 11, 12 eller 13 § att upphöra med verksamheten har fått laga kraft. Ett finansiellt institut ska också tas bort ur registret om det anmäler att det inte längre bedriver verksamhet som omfattas av lagen eller om det på något annat sätt framgår att registreringsplikt inte längre gäller.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2024:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

¹ Lagen omtryckt 2004:319.

Senaste lydelse av lagens rubrik 2017:639.

² Senaste lydelse 2023:824.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska införas en ny paragraf, 1 kap. 7 a §, och närmast före 1 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Konsumentkrediter

7 a §

Bara ett svenskt eller utländskt kreditinstitut får driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter, om inte annat är särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2024:122

Föreslagen lydelse

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditförvaltare eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för uppgifter som förekommer i ett ärende som

a) har inletts före ikraftträdandet, eller

b) avser ett företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2024:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

¹ Senaste lydelse 2024:122.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 §, 2 kap. 6 och 7 §§, 3 kap. 5, 6, 18, 22, 25 och 32 §§, 4 kap. 9 §, 5 kap. 9 §, 7 kap. 1 § och 8 kap. 1 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt promemorian Föreslagen lydelse
Åtgärder mot missbruk av
alternativa betalningssystem*

1 kap.

2 §¹

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet som betalningsinstitut enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet som registrerad betaltjänstleverantörenligt lagen om betaltjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster en-

11. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

12. verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster en-

ligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, om företaget är en juridisk person som är etablerad i Sverige,

14. verksamhet som fastighetsmäklare eller fastighetsmäklarföretag med särskild registrering för hyresförmedling eller fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516),

15. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

21. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

ligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, om företaget är en juridisk person som är etablerad i Sverige,

13. verksamhet som fastighetsmäklare eller fastighetsmäklarföretag med särskild registrering för hyresförmedling eller fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516),

14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22, eller

24. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Nuvarande lydelse

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22, eller

23. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §²

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får inte tillhandahålla anonyma konton, motböcker eller värdefack.

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 får inte tillhandahålla anonyma konton, motböcker eller värdefack.

7 §³

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får inte etablera eller upprätthålla korrespondentförbindelser med brevlådebanker och ska se till att sådana förbindelser inte heller etableras eller upprätthålls med institut som tillåter att deras konton används av sådana banker.

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 får inte etablera eller upprätthålla korrespondentförbindelser med brevlådebanker och ska se till att sådana förbindelser inte heller etableras eller upprätthålls med institut som tillåter att deras konton används av sådana banker.

3 kap.

5 §⁴

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 14 ska, utöver vad som följer av 4 § första stycket, vidta åtgärder för kundkännedom

² Senaste lydelse 2021:903.

³ Senaste lydelse 2021:903.

⁴ Senaste lydelse 2021:903.

1. vid enstaka transaktioner som avser utbetalning av vinster eller betalning av insatser som uppgår till ett belopp motsvarande 2 000 euro eller mer, och

2. vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 2 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

6 §⁵

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16 ska, i stället för vad som följer av 4 §, vidta åtgärder för kundkännedom

En verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15 ska, i stället för vad som följer av 4 §, vidta åtgärder för kundkännedom

1. vid etableringen av en affärsförbindelse, om det när förbindelsen ingås är sannolikt eller under förbindelsens gång står klart att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter inom ramen för affärsförbindelsen uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

2. vid enstaka transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till ett belopp motsvarande 5 000 euro eller mer, och

3. vid transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter understiger ett belopp motsvarande 5 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner i kontanter som tillsammans uppgår till minst detta belopp.

18 §⁶

När en korrespondentförbindelse som innefattar betalning etableras mellan en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och ett kreditinstitut eller finansiellt institut från ett land utanför EES, ska verksamhetsutövaren utöver åtgärder enligt 7, 8 och 10–13 §§ åtminstone

När en korrespondentförbindelse som innefattar betalning etableras mellan en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och ett kreditinstitut eller finansiellt institut från ett land utanför EES, ska verksamhetsutövaren utöver åtgärder enligt 7, 8 och 10–13 §§ åtminstone

1. inhämta tillräckligt med information om motparten för att kunna förstå verksamheten och utifrån offentligt tillgänglig information bedöma motpartens anseende och tillsynens kvalitet,

2. bedöma motpartens kontroller för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism,

3. dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar,

4. inhämta godkännande från en behörig beslutsfattare innan korrespondentförbindelsen ingås, och

5. förvissa sig om att motparten har kontrollerat identiteten på kunder som har direkt tillgång till konton hos kreditinstitutet eller det finansiella institutet och fortlöpande följer upp dessa kunder samt på begäran kan lämna relevanta kunduppgifter.

⁵ Senaste lydelse 2021:903.

⁶ Senaste lydelse 2021:903.

Med utomstående enligt 21 § avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

- a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och
- b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade inom EES, och

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 5–8 och 10–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserade eller godkända revisorer och advokater som är etablerade utanför EES, om de

Lydelse enligt promemorian *Föreslagen lydelse*
Åtgärder mot missbruk av
alternativa betalningssystem

En verksamhetsutövare som tillhandahåller konto som kunden innehar i syfte att förvalta medel som tillhör kundens verkliga huvudman behöver inte vidta de åtgärder för kundkännedom som avses i 8 § i fråga om den verkliga huvudmannen, om kunden

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3 och 5–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3 och 5–15 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist utanför EES, och

- a) tillämpar bestämmelser om kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i denna lag, och
- b) står under tillsyn över att dessa bestämmelser följs, eller

1. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3 och 5–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist inom EES,

2. är en fysisk eller juridisk person med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3 och 5–14 eller motsvarande verksamhet, auktoriserad eller godkänd revisor, advokat eller advokatbolag med hemvist utanför EES, och

⁷ Senaste lydelse 2021:903.

⁸ Senaste lydelse 2021:903.

3. till följd av föreskrift i lag eller annan författning är skyldig att hålla medel som förvaltas för någon annans räkning avskilda från egna tillgångar och medel.

Prop. 2024/25:138
Bilaga 2

Första stycket får tillämpas endast om den risk som kan förknippas med kunden enligt 2 kap. 3 § bedöms som låg och om verksamhetsutövaren utan dröjsmål på begäran kan få del av uppgift om identiteten hos den för vars räkning kunden förvaltar medlen och den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 §⁹

Verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 får ta emot betalning med ett anonymt betalningsinstrument som getts ut i ett land utanför EES bara om instrumentet uppfyller kraven i 31 §.

Verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 får ta emot betalning med ett anonymt betalningsinstrument som getts ut i ett land utanför EES bara om instrumentet uppfyller kraven i 31 §.

4 kap.

9 §¹⁰

En verksamhetsutövare eller den som är verksam hos verksamhetsutövaren får inte för en kund eller någon utomstående obehörigen röja att en bedömning enligt 2 § utförs, har utförts eller kommer att utföras eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §.

Som obehörigt röjande avses inte att

1. uppgifter lämnas till en tillsynsmyndighet eller en brottsbekämpande myndighet,

2. uppgifter lämnas mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 med hänvisning i EES och som ingår i samma koncern eller mellan sådana verksamhetsutövare och deras filialer och dotterföretag belägna i ett land utanför EES, förutsatt att filialerna och dotterföretagen utanför EES tillämpar gemensamma rutiner som fastställts enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där filialen finns eller dotterföretaget har hemvist,

2. uppgifter lämnas mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 med hänvisning i EES och som ingår i samma koncern eller mellan sådana verksamhetsutövare och deras filialer och dotterföretag belägna i ett land utanför EES, förutsatt att filialerna och dotterföretagen utanför EES tillämpar gemensamma rutiner som fastställts enligt 2 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande krav enligt lagstiftningen i det land där filialen finns eller dotterföretaget har hemvist,

3. uppgifter lämnas mellan advokater, andra oberoende jurister, revisorer, tillhandahållare av bokföringstjänster, skatterådgivare och fastighetsmäklare som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849, i den ursprungliga lydelsen, eller likvärdiga bestämmelser

⁹ Senaste lydelse 2021:903.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:1537.

i ett land utanför EES och som är anställda eller på annat sätt verksamma inom samma juridiska person eller olika juridiska personer med gemensamt ägande, gemensam ledning eller gemensam efterlevnadskontroll,

4. uppgifter som rör samma kund och samma transaktion och som omfattar fler än en verksamhetsutövare lämnas mellan sådana juridiska och fysiska personer som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och 18–22, förutsatt att de tillhör samma verksamhets- eller yrkeskategori och omfattas av skyldigheter i fråga om tystnadsplikt och skydd för personuppgifter som följer av denna lag,

5. en kund får kännedom om att åtgärder enligt första stycket vidtas eller kan komma att vidtas, när ett röjande inte kan undvikas till följd av verksamhetsutövarens skyldighet att avstå från en transaktion, att avstå från att inleda en affärsförbindelse eller att avsluta en affärsförbindelse enligt 3 kap. 1–3 §§, och

6. uppgifter lämnas i samverkan enligt 4 a kap.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot tystnadsplikten enligt första stycket finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

5 kap.

9 §¹¹

Förbudet i 8 § gäller inte samkörning av register med en filial till en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 som är etablerad i ett land utanför EES, om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om filialen.

Förbudet i 8 § gäller inte heller samkörning av register som sker mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13 och som ingår i samma koncern, om verksamhetsutövarna har hemvist i Sverige eller inom EES.

Om en verksamhetsutövare som avses i andra stycket har hemvist i ett land utanför EES gäller andra stycket om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om den verksamhetsutövaren.

Förbudet i 8 § gäller inte samkörning av register med en filial till en verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 som är etablerad i ett land utanför EES, om kraven enligt 2 kap. 10 och 11 §§ är uppfyllda i fråga om filialen.

Förbudet i 8 § gäller inte heller samkörning av register som sker mellan verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12 och som ingår i samma koncern, om verksamhetsutövarna har hemvist i Sverige eller inom EES.

7 kap.
1 §¹²

Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 16, 19, 20 och 22–24. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 21 finns i 8 kap. rättegångsbalken och i 7 a kap. denna lag.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket finns i de lagar som reglerar dessa verksamhetsutövare.

Detta kapitel tillämpas i fråga om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 15, 18, 19 och 21–23. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka myndigheter som utövar tillsyn enligt detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över och ingripanden mot verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket 20 finns i 8 kap. rättegångsbalken och i 7 a kap. denna lag.

8 kap.
1 §¹³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag för vissa speltjänster från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den,

2. innehållet i och omfattningen av den allmänna riskbedömningen enligt 2 kap. 1 § och om faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,

3. undantag från kravet på dokumenterade riskbedömningar enligt 2 kap. 2 §,

4. riskklassificering av kunder enligt 2 kap. 3 §, inbegripet faktorer som kan tyda på låg eller hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism,

5. innehållet i och omfattningen av interna och gemensamma rutiner enligt 2 kap. 8 och 9 §§,

6. innehållet i rutiner för lämplighetsprövning enligt 2 kap. 13 §,

7. dokumentation av genomförda utbildningar och vilken information och utbildning som ska tillhandahållas anställda enligt 2 kap. 14 §,

8. nödvändiga åtgärder och rutiner enligt 2 kap. 15 § och 6 kap. 4 a §,

9. åtgärder för identitetskontroll enligt 3 kap. 7 och 8 §§,

10. vad som avses med förenklade åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som förenklade åtgärder är tillåtna enligt 3 kap. 15 §,

11. vad som avses med skärpta åtgärder för kundkännedom och i vilka situationer som skärpta åtgärder ska vidtas enligt 3 kap. 16 och 17 §§,

12. hur rapportering till Polismyndigheten ska göras enligt 4 kap. 3 §,

13. hur uppgifter ska lämnas enligt 4 kap. 6 §,

14. system för uppgiftslämning enligt 4 kap. 7 §,

15. bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 3 §,

¹² Senaste lydelse 2021:903.

¹³ Senaste lydelse 2022:1537.

16. förutsättningarna för förlängt bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 4 §,

17. innehållet i och omfattningen av rutiner för intern kontroll och modellriskhantering enligt 6 kap. 1 §,

21. skyldighet för verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–13, 16, 17, 19, 20 och 22–24 att periodiskt eller på begäran lämna uppgifter om sin verksamhet, sina kunder och andra förhållanden som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheter ska kunna bedöma den risk som kan förknippas med de verksamhetsutövare som står under tillsyn.

21. skyldighet för verksamhetsutövare som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–12, 15, 16, 18, 19 och 21–23 att periodiskt eller på begäran lämna uppgifter om sin verksamhet, sina kunder och andra förhållanden som är nödvändiga för att tillsynsmyndigheter ska kunna bedöma den risk som kan förknippas med de verksamhetsutövare som står under tillsyn.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2024:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Efter remiss har yttranden kommit in från Advokatfirman Lindahl KB, Allmänna reklamationsnämnden, American Express, ATG, Brixo AB, Centrala studiestödsnämnden, Consector AB Lånekoll, Creditsafe AB, Domstolsverket, Dun & Bradstreet AB, Enklare.se, Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Finansinspektionen, Fondbolagens förening, Företagarna, Förvaltningsrätten i Stockholm, Hypoteket, Kommerskollegium, Klarna Bank, Konkurrensverket, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lendo AB, Regelrådet, Riksgäldskontoret, Sambla Group AB, Sparbankernas Riksförbund, Spelbranschens Riksorganisation, Stabelo AB, Svensk Försäkring, Svensk Handel, Svensk Inkasso, Svensk Värdepappersmarknad, Svenska Bankföreningen, Svenska kreditföreningen, Svenska Pantbanksföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Konsumenter, Sveriges riksbank, Swedish FinTech Association, Söderberg och Partners Bolån AB, UC AB, Zensum och Zmarta.

Följande remissinstanser har inte svarat: Bambora AB, Företagarna, Intrum AB, Näringslivets Regelnämnd, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Skuldra AB, Svensk Försäkring och Svenskt Näringsliv.

Lagrådsremissens lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphöra att gälla.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
 2. Den upphävda lagen gäller till utgången av juli 2026 för företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller som undantogs från tillstånd enligt den lagen. Om ett sådant företag före utgången av juli 2026 har gett in en ansökan om tillstånd för bank- eller finansieringsrörelse till Finansinspektionen, gäller dock den upphävda lagen för det företaget till dess att ansökan har prövats slutligt.

Förslag till lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173)

Prop. 2024/25:138
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §²

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter* eller *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse*, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ *lagen (2010:751) om betaltjänster*, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ *lagen (2011:755) om elektroniska pengar*, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ *lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden*, *utländska företag som avses i 2 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter* och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*.

Vad som gäller om tystnadsplikt i verksamheten hos svenska kreditinstitut, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, värdepappersbolag och företag som med tillstånd driver verksamhet enligt *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter*, hindrar inte att uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten enligt 3 § första stycket.

I den krets som anges i första stycket ingår även utländska kreditinstitut som avses i 4 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse*, utländska företag som avses i 3 kap. 26 och 27 §§ *lagen (2010:751) om betaltjänster*, utländska företag som avses i 3 kap. 26–28 §§ *lagen (2011:755) om elektroniska pengar*, utländska företag som avses i 4 kap. 1 och 4 §§ *lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden* och utländska företag som avses i 1 kap. 3 § *lagen om verksamhet med bostadskrediter*.

¹ Lagen omtryckt 1981:737.

² Senaste lydelse 2020:1109.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Prop. 2024/25:138
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser 12 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som bedriver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som bedriver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. för kreditförvaltare 5 kap. 5 och 6 §§ lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och

14. för clearingbolag 1 kap. 2 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

11. för företag som bedriver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

12. för kreditförvaltare 5 kap. 5 och 6 §§ lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och

13. för clearingbolag, 1 kap. 2 § lagen (2024:114) om clearing och avveckling av betalningar.

¹ Senaste lydelse 2024:116.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Prop. 2024/25:138
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska införas en ny paragraf, 1 kap. 7 a §, och närmast före 1 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Konsumentkrediter

7 a §

Bara ett svenskt eller utländskt kreditinstitut får driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter, om inte annat är särskilt föreskrivet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Lagen tillämpas dock inte på företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller som undantogs från tillstånd enligt lagen och som bedriver sin verksamhet med stöd av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag eller tjänstepensionsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, central motpart, clearingbolag, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, kreditförvaltare eller företag som driver verksamhet enligt *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter* eller *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.*

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för uppgifter som förekommer i ett ärende enligt den upphävda *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter*.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter

Prop. 2024/25:138
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag gäller yrkesmässig verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter till konsumenter.

Denna lag gäller yrkesmässig verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter och *överbryggningskrediter* till konsumenter.

Bestämmelser om bostadskrediter finns också i konsumentkreditlagen (2010:1846).

7 §

I denna lag avses med

1. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet eller ett annat utländskt organ som har utsetts av ett annat land enligt bolånedirektivet,

2. *bolånedirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *filial*: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även en utländsk kreditgivare eller kreditförmedlares etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

5. *hemland*: det land där en kreditförmedlare är upptagen i ett register över kreditförmedlare enligt bolånedirektivet,

6. *kreditgivare*: den som lämnar bostadskredit,

7. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

7. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

8. *rådgivning*: personliga rekommendationer till en konsument om bostadskreditavtal,

9. *utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES*: en fysisk eller juridisk person som är upptagen i ett register över kreditförmedlare i

9. *utländsk kreditförmedlare från ett land inom EES*: en fysisk eller juridisk person som är upptagen i ett register över kreditförmedlare i

Prop. 2024/25:138
Bilaga 4

ett annat land inom EES enligt
bolånedirektivet.

ett annat land inom EES enligt
bolånedirektivet, och

10. överbrygningskredit: en kredit som har en obestämd löptid eller ska återbetalas inom 12 månader och som tas av en konsument som en tillfällig finansieringslösning under övergången till ett annat finansiellt arrangemang, i syfte att förvärva eller behålla äganderätt till fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt eller liknande rätt eller motsvarande rätt i byggnad som inte hör till fastighet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

Prop. 2024/25:138
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 och 6 §§, 2 kap. 4, 5 och 7 §§ och 4 kap. 3 § lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

I denna lag avses med

1. *bostadskreditinstitut*: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter eller av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 35 i direktiv 2014/17/EU när det bedriver verksamhet i det landet,

2. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

3. *hemland*: det land där en kreditförvaltare, en kreditförvärvare, en representant eller en låntagare har hemvist eller registrerat säte eller, om aktören enligt sin nationella rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor,

4. *konsumentkreditinstitut*: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 20 i direktiv 2008/48/EG när det bedriver verksamhet i det landet,

5. *kreditförvaltare*: en juridisk person med tillstånd att inom ramen för sin näringsverksamhet inom EES bedriva kreditförvaltning för en kreditförvärvares räkning av ett nödlidande kreditavtal,

6. *kreditförvaltning*: att vidta en eller flera av följande åtgärder när det gäller ett nödlidande kreditavtal:

a) indrivning av betalning från en låntagare för en kreditförvärvares räkning,

b) omförhandling av villkor med en låntagare enligt en kreditförvärvares instruktioner,

c) hantering av en låntagares klagomål, och

d) hantering av information till en låntagare om den fordran som är förfallen till betalning, om avgifter eller om förändring av ränta,

4. *kreditförvaltare*: en juridisk person med tillstånd att inom ramen för sin näringsverksamhet inom EES bedriva kreditförvaltning för en kreditförvärvares räkning av ett nödlidande kreditavtal,

5. *kreditförvaltning*: att vidta en eller flera av följande åtgärder när det gäller ett nödlidande kreditavtal:

7. kreditförvärvare: en fysisk eller juridisk person som inte är ett kreditinstitut och som inom ramen för sin näringsverksamhet förvärvat ett nödlidande kreditavtal,

8. kreditinstitut: detsamma som kreditinstitut och utländskt kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

9. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse, representerar *tio* procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

10. mindre företag: ett företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro, eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år,

11. nödlidande kreditavtal: ett kreditavtal som har ingåtts av ett kreditinstitut, eller en kreditgivares rättigheter enligt ett sådant kreditavtal, som klassificeras som en nödlidande exponering enligt artikel 47a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

12. representant: en fysisk eller juridisk person som företräder en kreditförvärvare från ett land utanför EES och som har hemvist eller registrerat säte, eller, om representanten enligt nationell rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor, inom EES,

13. tillhandahållare av kreditförvaltningstjänster: en fysisk eller juridisk person som för en

6. kreditförvärvare: en fysisk eller juridisk person som inte är ett kreditinstitut och som inom ramen för sin näringsverksamhet förvärvat ett nödlidande kreditavtal,

7. kreditinstitut: detsamma som kreditinstitut och utländskt kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

8. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet, beräknat på det sätt som anges i 1 kap. 5 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse, representerar *10* procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

9. mindre företag: ett företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro, eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år,

10. nödlidande kreditavtal: ett kreditavtal som har ingåtts av ett kreditinstitut, eller en kreditgivares rättigheter enligt ett sådant kreditavtal, som klassificeras som en nödlidande exponering enligt artikel 47a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012,

11. representant: en fysisk eller juridisk person som företräder en kreditförvärvare från ett land utanför EES och som har hemvist eller registrerat säte, eller, om representanten enligt nationell rätt inte har något registrerat säte, huvudkontor, inom EES,

12. tillhandahållare av kreditförvaltningstjänster: en fysisk eller juridisk person som för en

kreditförvaltarens räkning utför kreditförvaltningsverksamhet, och

kreditförvaltarens räkning utför kreditförvaltningsverksamhet,

Prop. 2024/25:138
Bilaga 4

13. utländskt konsumentkreditinstitut: ett institut som inte är ett kreditinstitut och som står under tillsyn av en behörig myndighet i ett annat land inom EES i enlighet med artikel 20 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG när det bedriver verksamhet i det landet, och

14. *värdland*: ett annat land inom EES än hemlandet där en kreditförvaltare har etablerat en filial eller utför kreditförvaltning.

6 §

För verksamhet som bedrivs av ett kreditinstitut gäller endast 2 kap. 1, 2 och 9 §§ samt 4 kap. 3 §. För verksamhet som bedrivs av ett konsumentkreditinstitut eller ett bostadskreditinstitut gäller endast 2 kap. 9 § och 4 kap. 3 §.

För verksamhet som bedrivs av ett kreditinstitut gäller endast 2 kap. 1, 2 och 9 §§ samt 4 kap. 3 §. För verksamhet som bedrivs av ett bostadskreditinstitut eller ett utländskt konsumentkreditinstitut gäller endast 2 kap. 9 § och 4 kap. 3 §.

Lagen gäller inte för förvaltning som utförs av ett företag som har tillstånd eller har registrerats enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Lagen gäller inte heller för verksamhet i ett annat EES-land än Sverige som motsvarar verksamhet enligt andra stycket eller för verksamhet som bedrivs av ett investeringsbolag som har auktoriserats i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag). Lagen gäller dock om investeringsbolaget har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar.

2 kap.

4 §

En kreditförvärvare vars hemland är ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett konsumentkreditinstitut eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en konsument. Detta krävs

En kreditförvärvare vars hemland är ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut eller ett utländskt konsumentkreditinstitut att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en konsument. Detta krävs dock inte om

dock inte om kreditförvärvaren är kreditförvärvaren är en sådan kredithanterare. kredithanterare.

5 §

En kreditförvärvare vars hemland inte är ett EES-land ska skriftligen utse en representant för sig. Representanten ansvarar för kreditförvärvarens skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Kreditförvärvaren ska så snart som möjligt informera Finansinspektionen om sin och representantens identitet och adress.

Kreditförvärvaren ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett konsumentkreditinstitut* eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en fysisk person eller ett mindre företag. Detta krävs dock inte om representanten är en sådan kredithanterare.

Kreditförvärvaren ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett bostadskreditinstitut eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning, om det nödlidande kreditavtalet har ingåtts med en fysisk person eller ett mindre företag. Detta krävs dock inte om representanten är en sådan kredithanterare.

7 §

En kreditförvärvare som utser en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett konsumentkreditinstitut* eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning ska informera Finansinspektionen om identiteten på och adressen till kreditförvärvaren och den som har utsetts senast den dag då kreditförvaltningen inleds.

En kreditförvärvare som utser en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett bostadskreditinstitut eller ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning ska informera Finansinspektionen om identiteten på och adressen till kreditförvärvaren och den som har utsetts senast den dag då kreditförvaltningen inleds.

Finansinspektionen ska i förekommande fall så snart som möjligt överlämna informationen till den behöriga myndigheten i värdlandet, i det EES-land där krediten beviljades och i kreditförvaltarens hemland.

4 kap.

3 §

En kreditförvärvare som har förvärvat ett nödlidande kreditavtal från en annan kreditförvärvare ska, i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form, ge låntagaren tydlig information om

1. den överlåtelse som har ägt rum och vilket datum den skedde,
2. kreditförvärvarens identitet och kontaktuppgifter,
3. identiteten på och kontaktuppgifterna till den som har utsetts att bedriva kreditförvaltningen och att den utsedda kreditförvaltaren har tillstånd att bedriva sådan förvaltning,
4. vart låntagaren kan vända sig för att få mer information från kreditförvärvaren eller den som har utsetts att bedriva kreditförvaltningen,
5. hur stor skuld låntagaren har vid den tidpunkt då informationen lämnas, med uppgift om vad som utgör kapital, ränta och avgifter,

6. att överlåtelsen inte påverkar vilken lagstiftning som är tillämplig på kreditavtalet och kreditförvaltningen, och

7. namn på och kontaktuppgifter till den behöriga myndigheten i låntagarens hemland som låntagaren kan anmäla brister till.

Informationen ska lämnas innan någon skuldindrivning sker. Därutöver ska informationen lämnas på låntagarens begäran. Information enligt första stycket 5 ska även lämnas vid alla efterföljande kontakter med låntagaren. Om en ny kreditförvaltare senare utses ska kreditförvärvaren ge låntagaren information enligt första stycket 3.

Om en kreditförvärvare har utsett en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, *ett konsumentkreditinstitut* eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning ska den som utsetts ge låntagaren informationen.

Om en kreditförvärvare har utsett en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett bostadskreditinstitut eller *ett utländskt konsumentkreditinstitut* att bedriva kreditförvaltning ska den som utsetts ge låntagaren informationen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Förslag till lag om ändring i lagen (2025:000) om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

dels att 1 kap. 2 § i stället för lydelsen enligt lagen (2025:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:67 *Föreslagen lydelse*

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse, dock inte

a) sådan som drivs av försäkringsföreningar som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 d § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller

b) tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet enligt lagen (1996:1006) om viss finansiell verksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet som betalningsinstitut enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet som registrerad betaltjänstleverantör enligt lagen om betaltjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet *med konsumentkrediter* enligt *lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,* 11. verksamhet enligt *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,*

12. verksamhet *med bostadskrediter* enligt *lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,* 12. verksamhet *som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster* enligt *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster* *för*

företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, om företaget är en juridisk person som är etablerad i Sverige,

13. verksamhet som

13. verksamhet som leverantör av kryptotillgångstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1114 av den 31 maj 2023 om marknader för kryptotillgångar och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010 samt direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/1937,

a) verksamhet som leverantör av gräsrotsfinansieringstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937, om företaget är en juridisk person som är etablerad i Sverige,

b) leverantör av kryptotillgångstjänster enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1114 av den 31 maj 2023 om marknader för kryptotillgångar och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 1095/2010 samt direktiven 2013/36/EU och (EU) 2019/1937,

14. verksamhet som fastighetsmäklare eller fastighetsmäklarföretag med särskild registrering för hyresförmedling eller fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516),

15. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

16. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

17. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

18. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

19. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 18,

20. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

21. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

22. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än den som avses i 21, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

23. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 18–22, eller

24. yrkesmässig verksamhet som avser förmedling, förvaring eller handel med konstverk, om det kan antas att det i verksamheten eller i en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att ett utbetalt eller mottaget belopp uppgår till motsvarande 10 000 euro eller mer.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

2. *Äldre lydelse av 1 kap. 2 § gäller dock fortfarande för företag som omfattas av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.*

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2025-02-12

Närvarande: Justitierådet Svante O. Johansson, f.d. justitierådet Mari Andersson och justitierådet Johan Danelius

Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden

Enligt en lagrådsremiss den 30 januari 2025 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
2. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173),
3. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
4. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
5. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
6. lag om ändring i lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
7. lag om ändring i lagen (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal,
8. lag om ändring i lagen (2025:000) om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Fredrik Opander.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt om förslagen

I lagrådsremissen föreslås att bara ett svenskt eller utländskt kreditinstitut ska få driva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter, om inte annat är särskilt föreskrivet. Det föreslås att en bestämmelse av den innebörden tas in i lagen om bank- och finansieringsrörelse samtidigt som den nuvarande särregleringen av vissa typer av krediter i lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter upphävs.

Lagrådet konstaterar att förslaget i dessa delar utgör en inskränkning av såväl den i regeringsformen föreskrivna näringsfriheten (2 kap. 17 §) som den i EU-fördraget föreskrivna etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster (artiklarna 49 och 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Av detta följer krav på proportionalitet. Inskränkningarna måste vara lämpliga för att säkerställa förverkligandet av det mål som eftersträvas och de får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

I lagrådsremissen motiveras förslaget främst med behovet av att minska förekomsten av den typ av överskuldssättningsdrivande kreditgivning till konsumenter som en del företag uppges ägna sig åt i dag. De negativa effekterna av denna verksamhet har, enligt vad som uttalas i lagrådsremissen, visat sig bli mer omfattande än vad som tidigare kunde förutses. Det anses därför finnas ett behov av att minska utbudet av krediter som ges med villkor utformade utan nödvändig hänsyn till kredittagarens återbetalningsförmåga. Den reglering som infördes genom lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter bedöms inte ha varit tillräcklig för att åstadkomma detta.

De huvudsakliga skäl som anförs till stöd för förslaget tar alltså sikte på själva kreditgivningen och de negativa konsekvenser som den anses föra med sig. Förslaget omfattar emellertid, utöver kreditgivning, också förmedling av krediter. Även sådan verksamhet ska enligt förslaget i fortsättningen endast få bedrivas av kreditinstitut. Det innebär att det inte längre kommer att vara möjligt att bedriva verksamhet som kreditförmedlare utan att samtidigt också bedriva bank- eller finansieringsrörelse.

Enligt Lagrådet framstår förslaget avseende kreditförmedlare som långtgående. För att komma till rätta med problem som avser kreditgivning föreslås i praktiken ett förbud mot viss verksamhet som inte innefattar kreditgivning. Detta inger enligt Lagrådet betänkligheter ur ett proportionalitetsperspektiv.

I lagrådsremissen anförs förvisso också vissa argument som mera specifikt avser kreditförmedlare.

Det nämns bl.a. att Konsumentverket har uppmärksammat bristande måttfullhet i förmedlares marknadsföring, t.ex. genom aggressiv telefonförsäljning. Enligt Lagrådet är det emellertid svårt att se att lagrådsremissens förslag skulle vara den mest verkningfulla åtgärden för att komma till rätta med problem som har med aggressiv marknadsföring att göra. Den typen av problem hanteras naturligen i första hand genom förändringar i de regler som gäller för marknadsföring av tjänster av aktuellt slag.

Vidare påtalas i lagrådsremissen att Finansinspektionen har pekat på att maktbalansen mellan kreditgivare och förmedlare de senaste åren har förskjutits till förmedlarnas fördel, vilket bl.a. tagit sig uttryck i att avtalen mellan förmedlarna och kreditgivarna i vissa fall begränsar kreditgivarnas möjlighet att hämta in ytterligare information från konsumenten som är av betydelse för kreditgivningen. Det sägs också förekomma att förmedlarna ställer krav på en viss beviljandegrad hos kreditgivare för att de fortsatt ska få lån förmedlade till sig. I denna del konstaterar Lagrådet att maktbalansen mellan kreditgivare och förmedlare kan antas komma att se annorlunda ut framöver om kreditgivning i fortsättningen, som det föreslås i lagrådsremissen, endast ska få tillhandahållas av kreditinstitut. Kreditförmedlarnas påverkan på kreditgivarnas kreditprövningar och kreditbeslut kan då förväntas bli mindre.

I lagrådsremissen förs också resonemang om kringgåenderisker. För Lagrådet framstår det emellertid som oklart vilka typer av kringgåenden det skulle kunna vara fråga om och på vilket sätt dessa skulle motverkas av de förslag som läggs fram.

Sammantaget är enligt Lagrådet de skäl som anförs i lagrådsremissen för att låta kreditförmedlare omfattas av förslagen inte helt övertygande. Det är i vart fall inte tydligt att den föreslagna regleringen är nödvändig för att uppnå det eftersträlvade syftet. Goda skäl kan anföras för att skärpta krav på de företag som bedriver kreditförmedlingsverksamhet skulle vara en mindre långtgående men lika verkningsfull åtgärd för att komma till rätta med de problem som lagrådsremissen riktar in sig på. Till saken hör också att ett genomförande av förslagen kan väntas leda till att utbudet av oberoende jämförelser mellan olika kreditgivares villkor skulle minska, vilket ur ett konsumentperspektiv inte vore en önskvärd utveckling.

Bedömningen av förslagets ändamålsenlighet och proportionalitet försvåras enligt Lagrådet av att dess förenlighet med närings- och etableringsfriheten inte berörs närmare i lagrådsremissen samt av att de nu aktuella delarna hanteras separat från den process som enligt vad som har upplysts samtidigt pågår med att genomföra EU:s nya konsumentkreditdirektiv

¹

. Det direktivet innehåller bestämmelser om såväl kreditförmedling som marknadsföring av kreditavtal. Enligt Lagrådet hade en gemensam hantering skapat bättre förutsättningar för att bedöma helheten i förhållande till EU-direktivet och de syften som eftersträvas. Detta är också något som flera remissinstanser har varit inne på.

Mot denna bakgrund kan Lagrådet inte tillstyrka den del av lagrådsremissen som avser kreditförmedlare. Lagrådet förordar att den frågan analyseras vidare och att den, liksom också andra till den frågan kopplade delar av lagrådsremissen, fortsättningsvis hanteras inom ramen för det lagstiftningsärende som går ut på att genomföra EU:s nya konsumentkreditdirektiv.

Förslaget till lag om ändring i lagen om bank- och finansieringsrörelse

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

I punkten 2 – som enligt vad som har upplysts har utformats med förebild i en liknande övergångsbestämmelse (punkten 2 i lagförslag 2.1) i propositionen Åtgärder mot missbruk av alternativa betalningssystem (prop. 2024/25:67) – anges att lagen inte ska tillämpas på företag som före ikraftträdandet hade tillstånd eller som undantogs från tillstånd enligt lagen och som bedriver sin verksamhet med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen om upphävande av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2225 av den 18 oktober 2023 om kreditavtal för konsumenter och om upphävande av direktiv 2008/48/EG

Lagrådet ställer sig frågande till det första ledet i bestämmelsen. Det är svårt att se några sakliga skäl till att den nya bestämmelsen i 1 kap. 7 a § inte ska tillämpas på företag som före ikraftträdandet har fått tillstånd att bedriva bank- eller finansieringsrörelse eller som då undantagits från tillståndsplikt. Till det kommer att tillämpningsområdet för övergångsbestämmelsen blir snävare än vad Lagrådet uppfattar vara avsikten om det uppställs krav dels på att företaget före ikraftträdandet ska ha fått tillstånd eller undantagits från tillståndsplikt enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, dels på att företaget ska omfattas av övergångsbestämmelserna till lagen om upphävande av lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter. Situationen skiljer sig från den som regleras i övergångsbestämmelsen i det andra ovan nämnda lagstiftningsärendet.

Lagrådet förordar att övergångsbestämmelsen ges följande lydelse.

Lagen tillämpas dock inte på företag som driver sin verksamhet med stöd av punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2025:000) om upphävande av lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2025

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Svantesson, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottner, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrand, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Dousa

Föredragande: statsrådet Niklas Wykman.

Regeringen beslutar proposition Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden